

Jaarverslag 2023

Samen voor een mooi en duurzaam Flevoland

Vastgesteld op de ALV 16-04-2024

Datum: 16-04-2024

Voorwoord

De Vereniging Natuur- en Milieufederatie Flevoland (NMFF) is de afgelopen jaren enorm gegroeid en ook in 2023 konden we weer nieuwe lidorganisaties welkom heten. In 2023 waren 64 lidorganisaties aan ons verbonden.

Samenwerking en afstemming van standpunten en activiteiten met lidorganisaties en zusterorganisaties (zowel lokaal, als regionaal en landelijk) zijn belangrijk om als coördinator en verbinder op het vlak van klimaat, energie, circulariteit en natuur in Flevoland effectief te kunnen opereren. Onze 64 lidorganisaties en leden hebben we daarbij betrokken als ‘oren en ogen’ en op maat ondersteund met advies en hulp.

Alle nieuwe statenleden van de provincie en alle nieuwe Waterschapsbestuurders ontvingen van ons een felicitatiekaart. De nieuwe gedeputeerde van Klimaat en Natuur, dhr. Hofstra, feliciteerden we met een klimaatpakket en ook de nieuwe gedeputeerde Water en Bodem, dhr. Simons, ontving deze. Beide gedeputeerden daagden we uit tot een challenge voor een duurzaam Flevoland. Met de nieuwe gedeputeerde dhr. Klopman, spraken we over de kansen voor meer circulaire landbouw in het veld tijdens een veldexcursie na de zomer.

De beleidsdoelen van de provincie zijn mede richtinggevend voor het werk van de Vereniging. De provincie verwacht via ons meerjarenprogramma een bijdrage van de NMFF voor maatschappelijk draagvlak voor de provinciale duurzame ambities op vlak van klimaat, energie, circulariteit en biodiversiteit. NMFF was in 2023 op verzoek van de provincie trekker van de bouwstenen ‘energie-armoede’ en ‘participatie’ als onderdeel van de Regionale Energie Strategie Flevoland. En deelnemer van de Adviesraad Regionale Energiestrategie Flevoland. NMFF is tevens partner van de Flevolandse Energie Agenda. En lid van de Lokale Actiegroep (LAG) die zich richt op de uitvoering van LEADER Flevoland. Ook voor de nieuwe LEADER-regeling in 2024 is de directeur weer hiervoor gevraagd.

Energietransitie

Ook gaven we op verzoek van de provincie uitvoering aan het Energieloket Flevoland samen met provincie en gemeenten. In 2023 is het Energieloket omgevormd tot de Samenwerkende Energieloketten Flevoland. Helaas heeft de provincie in 2024 besloten om deze onafhankelijke voorlichtingsfunctie richting bewoners niet meer financieel te ondersteunen. Dit heeft ertoe geleid dat de NMFF met gemeenten voor 2024 een nieuw partnership is aangegaan. Wij hopen hiermee de bewoners te kunnen blijven voorzien van gratis onafhankelijk advies gericht op verduurzaming van de woning en richting aardgasvrij wonen. Ook vele lokale wijkinitiatieven hielpen we op weg naar aardgasvrij wonen. De impact van onze advisering in 2023 is opgenomen in dit bestuursverslag.

Daarnaast ondersteunen we op verzoek van de provincie de lokale energiecoöperaties. We vervulden in 2023 wederom de rol van secretaris voor het Platform Flevolandse Energiecoöperaties ‘Energie van Flevoland’. Op deze manier versterken we de positie van het samenwerkingsverband en van de afzonderlijke lokale energiecoöperaties. Alle leden van het Platform zijn ook lidorganisatie van NMFF. Gedeputeerde dhr. Fackeldey was bij het 1-jarig jubileum van ‘Energie van Flevoland’ present net als vele Flevolandse wethouders. Een overzicht van deze en andere activiteiten is opgenomen in het bestuursverslag.

Circulaire Samenleving

Een van onze succesvolle campagnes was ‘Ikdoemeejjook.nl’ waarbij we overheden, bedrijven, instellingen en bewoners uitdagen om hun voetafdruk te verkleinen. Via Plan Boom planten we samen met onze lidorganisaties, veel jonge kinderen en studenten in Flevoland bomen. Het door ons gestarte Plan Boom-studentenbos in Flevoland is groter en biodiverser geworden. Om de woningbouw te verduurzamen gingen we met woningcorporaties om tafel via innovatelab’s om huurwoningen meer circulair, natuurinclusief en klimaatadaptief te maken.

Ruimtelijke kwaliteit en rijke natuur

In samenwerking met onze provinciale groene partners is geïnvesteerd met als doel een efficiënte groene samenwerking. NMFF bedient samen met IVN-Flevoland, Flevo-Landschap, Landschapsbeheer Flevoland, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer een breed palet aan doelgroepen op het terrein van natuur en

duurzaamheid. Ieder vanuit zijn eigen kracht en rol. NMFF faciliteert hierbij het groene directeurenoverleg, het natuurbeschermingsoverleg en het groene vrijwilligers/communicatie-overleg. Samen organiseerden we een succesvolle Groene Netwerkbijeenkomst voor alle nieuwe statenleden, waterschapsbestuurders en raadsleden en de nieuwe bestuurders. Dit wordt in 2024 geprolongeerd.

Impact

Heel veel werk doen we onzichtbaar, van inspraakreacties, ondersteuning aan lidorganisaties tot het zijn van klankbord voor overheden. Via onze website, de nieuwsbrief en sociale media tonen we hoe we samen met onze lidorganisaties werken aan een mooi en duurzaam Flevoland. Via de 2- wekelijkse radiatorubriek 'Milieu en Duurzaamheid' van Omroep Flevoland belichten we duurzaam nieuws en tips voor een groot luisterpubliek. Op verzoek van de Omroep gaan we daar ook in 2024 mee door. Binnen de samenwerking van de Natuur en Milieufederaties meten we onze gezamenlijke impact. Dit bestuursverslag toont per thema welke impact we in 2023 realiseerden.

Vooruitblik

Ik hoop, dat dit jaarverslag de lezer inspireert om mee te doen met de activiteiten van de NMFF. Wij staan open voor nieuwe ideeën en opmerkingen, waardoor wij ons werk nog beter kunnen doen.

Pieter Cassé

Voorzitter Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland

April 2024

Inhoudsopgave

1. Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland	5
1.1 De basis van de organisatie	5
1.2 Onze Strategie	7
1.3 Al meer dan 25 jaar steun van de postcodeloterij	10
2. Meerjarenprogramma 2023 – 2026	11
2.1. Energieneutraal Flevoland	11
2.2. Circulair Flevoland.....	11
2.3.Rijke natuur en een mooi landschap (Mooi en Natuurrijk Flevoland)	11
3. Impact 2023	13
4. Programma Energieneutraal Flevoland	15
4.1 Draagvlakverbetering voor Klimaat en Energie (3101).....	17
4.2 Ondersteuning en ontwikkeling netwerk Klimaat en Energie (3102).....	18
4.3 Pionieren en projectontwikkeling klimaat en energie (3103)	20
4.4 Campagnes en communicatie klimaat en energie (3104)	21
4.5 Ondersteuning ‘Energie van Flevoland’ (Shared Service Bureau)	22
4.6 Project: Samenwerkende Energieloketten Flevoland (3105 t/m 3111).....	24
5. Programma Circulair Flevoland	36
5.1 Draagvlakverbetering voor Circulair Flevoland (3201)	38
5.2 Ondersteuning en ontwikkeling netwerk circulair Flevoland (3203).....	40
5.3 Pionieren en projectontwikkeling Circulair Flevoland (3203).....	42
5.4 Campagnes en communicatie Circulair Flevoland (3204).....	44
6. Programma Rijke Natuur en Mooi Flevoland	46
6.1 Draagvlakverbetering Natuur en Ruimtelijke kwaliteit Flevoland (3301)	48
6.2. Ondersteuning en ontwikkeling netwerk Ruimte en Natuur (3302).....	49
6.3 Pionieren en projectontwikkeling Natuurinclusief en Klimaatadaptief Flevoland (3303)	51
6.4 Campagnes en communicatie Natuurinclusief en Klimaatadaptief Flevoland (3304)	51
7. Programma Regulier	54
7.1 Draagvlakverbetering algemeen (3401)	55
7.2. Ondersteuning leden en ontwikkeling van de Vereniging NMFF (3402).....	57
7.3 Communicatie algemeen (3403)	57
8. Organisatie-ontwikkeling en beleid	59
8.1. Bestuur	59
8.2. Personeel	61
8.3 Informatie over communicatie met belanghebbenden	62
8.4 Vrijwilligersbeleid Natuur en Milieufederatie Flevoland	63
8.5. Gedragscodes	63
8.6. Integriteit	64
8.7. CBF	64
8.8 Risico’s en onzekerheden	64
9. Financieel Verslag (jaarrekening)	68
9.1. Financiële beleid en financiële resultaten	66
9.2. Vooruitblik 2024 en verder	67

Bijlagen:

- 1) Jaarrekening 2023 en accountantsverklaring
- 2) Begroting 2024

1. Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland

1.1 De basis van de organisatie

De Natuur- en Milieufederatie Flevoland (NMFF), gevestigd in Lelystad, is opgericht in 1986. Het is een vereniging met aangesloten organisaties. Net als bij de andere provincies, kreeg Flevoland zo een federatie die zich inzette voor versterking van de natuur en verbetering van het leefmilieu. We werken samen met onze leden aan een *Mooi en Duurzaam Flevoland*.

De Vereniging Natuur- en Milieufederatie Flevoland is een toekomstgerichte organisatie die duidelijk geworteld is in de Flevolandse samenleving met 64 aangesloten organisaties. Daarbij worden 2 taken onderscheiden:

- de federatietaken naar onze achterban (waarbij de federatie zorgt voor legitimering doordat de groep is aangesloten),
- de maatschappelijke taak gericht op het beleidsproces van de eigen provincie (waarbij de aangesloten groepen en burgers de legitimatie voor het handelen van de federatie vormen).

De vereniging is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40061700 .

natuur en milieu federatie flevoland

Samen met bijna 60 lidorganisaties sterk voor een duurzaam Flevoland

1 De Agrarische Vereniging Akkerwaard	31 Vogel en Natuurwacht Flevoland
2 Streekvereniging Rondom het Greppelveld	32 Milieuvriendelijk Tuinieren (VMT)
3 4Fusion	33 Volkstuin Overleg Lelystad
4 Belangen park Liothof	34 Almeerse Wolunie
5 De Groene Reus	35 Bultpark Comité Lelystad
6 Repair Café Biddinghuizen	36 Milieuwoning (thans Ecosave Investment)
7 Energie Pioniers Noordoostpolder	37 St. Wijnbouw Lelystad
8 Fietsersbond Flevoland	38 St. Participatie Wisentbos
9 Fietsbank Lelystad	39 Groentje Cider
10 Het Goed	40 Biotuinen
11 IVN Almere	41 Urban Greeners
12 IVN Dronten	42 Stichting Dierbaar Flevoland
13 IVN Lelystad	43 Dop en Erwt
14 IVN Noordoostpolder	44 Zeenergie
15 IVN Zeewolde	45 Flevolands Agrarisch Collectief
16 KNNV Lelystad	46 CPO Ecomeerhof
17 Marknesse Duurzaam	47 Wereldwinkler Lelystad
18 Milieudefensie, afd. Lelystad	48 Werkgroep Fairtrade Lelystad
19 Milieugroep Dronten	49 Almeerse Wind
20 Ned. Bijenhoudersver. Oost. Flevoland	50 CitySenses
21 Natuur- en Milieucoöperatie Rivierduingebied	51 De Nieuwe Molenaars
22 Pioniers van de Toekomst	52 De Zaderij
23 Repair Café Lelystad	53 Emmeloord Opgewekt
24 Roggebotstaete	54 Groei en Bloei Lelystad
25 ROVER Reizigersver. Openbaar Vervoer	55 Imkers Bosweg Lelystad
26 Sportvissersrij MidWest Nederland	56 Zeewolde Zon
27 Experiment Zelfbeheer Hoekwierde	57 5000stappen.nl
28 Flevo-landschap	58 Stichting Ekopark
29 Het Blauwe Hart	59 Landschapsbeheer Flevoland
30 Parkbehoud Almere	

☀️ Energie
🏠 Duurzame steden en dorpen
🌳 Natuur

Een actueel overzicht van onze lidorganisaties. [Lidorganisatie - NMF Flevoland](#)

Doelstelling en missie

Onze doelstelling is volgens de statuten “bevordering van een juist beleid ten aanzien van milieu, natuur en landschap, in het bijzonder in de provincie Flevoland, alles in de meest ruime zin”.

Die doelstelling kwam bijna 40 jaar geleden voort uit bezorgdheid en een toekomstdroom. Beide zijn nog steeds actueel en hebben in de loop der jaren aan kracht gewonnen. Gelukkig zijn de afgelopen jaren vorderingen gemaakt op het vlak van overheidsbeleid en wetgeving, maatschappelijk bewustzijn en betrokkenheid van het bedrijfsleven bij een duurzame toekomst.

Onze oude doelstelling hebben we in onze Meerjarenvisie 2020-2024 vertaald in een meer eigentijdse missie:

‘De Natuur en Milieufederatie Flevoland werkt aan een mooie en duurzame provincie Flevoland: een provincie met een rijke natuur, mooi landschap en een gezond milieu. Een provincie waar we duurzaam wonen en werken, zodat de bewoners van Flevoland van een gezonde leefomgeving kunnen genieten, nu en straks.’

De missie is in een slogan vervat: **“Samen voor een mooi en duurzaam Flevoland”**. Het samenwerken met andere organisaties zit in de genen van onze federatie.

Onze toekomstdroom: in een mooi en duurzaam Flevoland:

- zijn wonen, werken en reizen energieneutraal doordat Flevoland zuinig is met energie en grondstoffen en in zijn behoefte voorziet met hernieuwbare bronnen
- wordt gebied zorgvuldig benut en ontwikkeld en koesteren we natuur
- is het prettig wonen in de steden en dorpen met schone lucht en natuur om de hoek
- krijgen planten en dieren de ruimte in mooie natuurgebieden waarvan bewoners kunnen genieten
- is ruimte voor een groene economische ontwikkeling die méé investeert in duurzaamheid en een rijke natuur

1.2 Onze Strategie

We hebben onze strategische koers vastgelegd in ons 'Meerjarenbeleidsplan 2020-2024' [201206 NMFF-beleidsplan-20-24-DEF-CBF15554.pdf \(nmfflevoland.nl\)](#) dat door de leden is vastgesteld in de Algemene Ledenvergadering van 2020.

Daarin beschrijven we onze missie en visie, schetsen we wat we willen bereiken en staan onze inhoudelijke doelstellingen en programma's. De wereld om ons heen verandert continu en de snelheid van die verandering is groter dan ooit tevoren. Dit vraagt om wendbaarheid en aanpassingsvermogen zonder de doelen uit het oog te verliezen. Via onze meerjarenvisie geven we hier richting aan.

Drie positioneringen

We zetten ons met hart in ziel in voor natuur en milieu in Flevoland. Duurzaamheid doe je samen: we faciliteren, stimuleren en regisseren samenwerking met bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden. We creëren en nemen initiatieven die de provincie duurzamer maken.

We kiezen drie samenhangende strategieën van waaruit we onze missie willen bereiken.

A. [Initiëren en versnellen van duurzame ontwikkeling](#)

*'Er kan nog veel gebeuren om Flevoland werkelijk duurzaam te maken.
Ons werk is dus nog lang niet klaar.'*

De NMFF ontwikkelt samen met haar lidorganisaties ideeën en concepten die bijdragen aan een mooi en duurzaam Flevoland. Soms voeren we die zelf uit en soms stimuleren we anderen om er mee aan de slag te gaan. Uiteindelijk gaat het erom dat we resultaten boeken om duurzaamheid te bereiken. We willen ontwikkelingen niet van bewoners, bedrijven of overheden overnemen, maar vooral hen de gelegenheid geven om zich in te zetten voor een duurzaam Flevoland. Hierbij bieden we handelingsperspectief naar een duurzame toekomst. Dit doen we bijvoorbeeld door de uitvoeringskracht van duurzame initiatieven te versterken.

B. [Maatschappelijke steun verwerven voor duurzame ontwikkeling](#)

*'Op thema's die ingrijpende keuzes vergen - zoals klimaat of mobiliteit -
blijft het lastig wezenlijke verbeteringen voor elkaar te krijgen.'*

Het is belangrijk dat we zoveel mogelijk mensen meekrijgen op weg naar een mooi en duurzaam Flevoland. Dit doen we door bruggen te slaan tussen overheden en inwoners: we helpen overheden om bewoners te betrekken bij duurzaamheid. En vertalen signalen die leven in de samenleving weer terug naar de overheid. We kijken hierbij verder dan alleen naar onze eigen achterban. We willen dat iedereen onderdeel kan worden van een overgang naar een duurzamer Flevoland.

C. [Netwerken ontwikkelen en inzetten voor duurzame ontwikkeling](#)

*'We zien een complexe netwerksamenleving, waarin niemand het eenzijdig
voor het zeggen heeft. En we zien een brede duurzaamheidsbeweging
van betrokken burgers en bedrijven.'*

Onze slogan begint nadrukkelijk met het woord 'samen'. We zijn ervan overtuigd dat we onze doelen alleen maar kunnen bereiken samen met anderen. We zien het dan ook als onze rol om partijen bij elkaar te brengen. Ook partijen die niet direct voor de hand liggen. Onze vereniging groeit de laatste jaren fors in lidorganisaties.

Daarnaast hebben we ook veel supporters van een mooi en duurzaam Flevoland; mensen die duurzame ontwikkeling belangrijk vinden.

3 Punten voor een duurzame en natuurinclusieve samenleving

Onze grootste opgave de komende jaren ligt in het tegengaan van klimaatverandering en het herstel van biodiversiteitsverlies. Wij werken samen aan de volgende thema's voor een duurzame en natuurinclusieve samenleving:

1. **Tegengaan klimaatverandering**
2. **Stimuleren circulaire economie**
3. **Herstel biodiversiteit en aanpassen aan gevolgen van klimaatverandering**

Sustainable Development Goals

Onze impact hebben we geformuleerd in termen van Sustainable Development Goals (SDG's). Deze SDG's worden ook wel Duurzame Ontwikkelingsdoelen genoemd. In 2015 hebben de Verenigde Naties deze vastgesteld als de nieuwe mondiale duurzame ontwikkelingsagenda voor 2030.

Onze visie is dat we met onze kennis en kunde lokale en provinciale organisaties en communities kunnen verbinden, kunnen ondersteunen en kunnen activeren via uitvoeringsgerichte activiteiten. Op deze wijze fungeren we als de lokale en provinciale versneller richting duurzaamheid. Wij richten ons in onze werkzaamheden op de **inhoudsdoelen**:

7 : Duurzame Energie

12 : Circulaire Economie

13 : Klimaat

14 & 15 : Biodiversiteit

We zetten daartoe een mix van instrumenten in, met het accent op communicatie, participatie en bewustwording. Via onze projecten en activiteiten maken we burgers en bedrijven/ondernemers bewust en bieden we handelingsperspectieven. Wij sluiten aan bij de **procesdoelen**:

4 : Voorlichting & Bewustwording

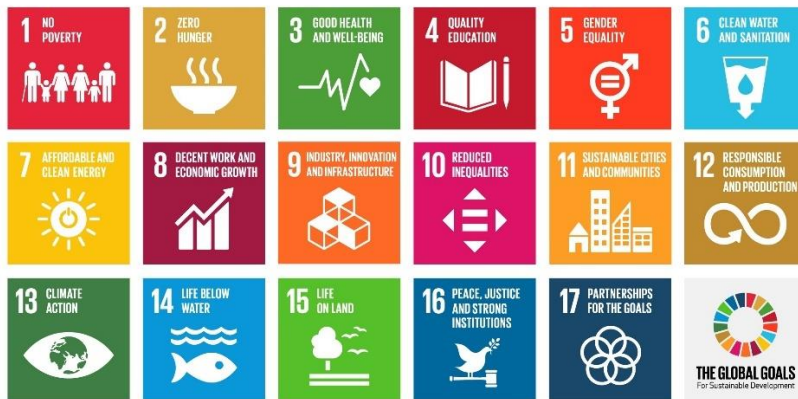
11 : Duurzame steden en dorpen

17 : Lobby & Belangenbehartiging

THE GLOBAL GOALS

For Sustainable Development

Inhoudsdoelen:

Procesdoelen:

1.3 Al meer dan 25 jaar steun van de postcodeloterij

De Natuur en Milieufederaties mogen al meer dan 25 jaar rekenen op de steun van de Nationale Postcode Loterij. De vaste jaarlijkse bijdrage van 2,25 miljoen euro maakt het mogelijk dat wij ons samen met ruim 1.200 lokale initiatieven kunnen blijven inzetten voor mooie en duurzame provincies. De impact die we hiermee realiseren, was niet mogelijk geweest zonder deze hulp. Wij zijn de Postcode Loterij en alle deelnemers dan ook heel dankbaar voor hun bijdrage.

Annie van de Pas, directeur van de Natuur en Milieufederaties: "De bijdrage van de Loterij is al ruim 25 jaar een fundament voor de realisatie van vele mooie lokale projecten in de 12 provincies en zorgt ook voor een belangrijke impuls voor landelijke projecten zoals Energietuinen en Plan Boom. Het is fantastisch dat we, dankzij de deelnemers van de Postcode Loterij, in heel Nederland extra meters kunnen maken."

Extra schenkingen

Naast de jaarlijkse bijdrage kunnen we een beroep doen op een extra schenking van de loterij voor bijzondere projecten, zodat we belangrijke stappen kunnen maken richting een klimaatbestendige, natuurinclusieve en circulaire samenleving. De projecten [Plan Boom](#) en [Energietuinen](#) zijn hier voorbeelden van. Projecten die we zonder deze extra bijdrage niet hadden kunnen uitvoeren. Een relatief nieuw project dat we vorig jaar gestart zijn met hulp van de loterij is [Boer&Buur met Natuur](#). In iedere provincie gaan twee coalities aan de slag, die groene boeren en actieve burens bij elkaar brengen. Door dit netwerk krachtig bij te staan, werken we aan meer biodiversiteit, een beter klimaat, circulair grondstofgebruik en gezonde & diervriendelijke voeding. Oftewel: een toekomstbestendige landbouw.

In 2023 kon het project [Boer&Buur met Natuur](#) van start gaan, dankzij een extra bijdrage van de Postcode Loterij (Foto: Mark van Stokkom voor Herenboeren Nederland)

2. Meerjarenprogramma 2023 – 2026

Het meerjarenprogramma is gebaseerd op de vastgestelde Meerjarenbeleidsvisie 2020-2024.

Er zijn 3 programma's waaraan we in 2023 werkten:

- **1. Energieneutraal Flevoland** (energie en klimaat)
- **2. Circulair Flevoland** (circulair leven)
- **3. Mooi en Natuurrijk Flevoland** (biodiversiteit en klimaatadaptatie)

2.1. Energieneutraal Flevoland

- We maken werk van een energieneutrale provincie in 2030 (inclusief mobiliteit), via stimuleren van minder energieverbruik, vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen en 100% hernieuwbare groene energie met lokale participatie en draagvlak. We willen onze klimaatdoelen (tenminste 55 % CO2 reductie in 2030 ten opzichte van 1990) halen met zoveel mogelijk oog voor mens en natuur.

2.2. Circulair Flevoland

- We zetten ons in voor een circulaire economie, met duurzame steden en dorpen met een aantrekkelijke woon- en werkomgeving en daadwerkelijke verlaging van de *footprint* van de Flevolandse bewoners, zoals voor grondstoffen. De urgentie om te komen tot een circulaire economie is groot. De aarde wordt in een hoog tempo opgemaakt. Wereldwijd koersen we af op een verbruik van 1,75 aarde per jaar. Nederland nog een stuk hoger: 2,9 aarde.

2.3. Rijke natuur en een mooi landschap (Mooi en Natuurrijk Flevoland)

- We zetten ons in om in een groeiende provincie de ruimte en voorwaarden te blijven vinden voor een soortenrijke en gevarieerde natuur en een gezond en aantrekkelijk landschap dat ook voorbereid is op de gevolgen van klimaatverandering (klimaatadaptatie). Verlies aan biodiversiteit, verdroging en temperatuurstijging door klimaatverandering en een afnemende waterberging door de bodem zijn zomaar een aantal belangrijke factoren die de natuur bedreigen. Daarnaast neemt de waardering voor de natuur dichtbij toe.

Ruimtelijke context

Als maatschappij komen we in een nieuw ruimteverdelingsvraagstuk terecht. Wij zien het landschap als het platform waarbinnen alle ruimtelijke vragen zullen moeten worden ingepast. Wij zoeken hierbij naar een gebiedsgerichte en integrale benadering. Er zijn vier hoofdfuncties in Flevoland die ruimtegebruik vragen:

1. Natuur (herstel en versterking biodiversiteit)
2. Klimaatadaptatie (Water en bodem als leidend principe)
3. Wonen en leven (woningbouw, mobiliteit, grondstoffen en voedsel)
4. Energieproductie en -distributie

We kiezen bij de ontwikkeling van de ruimte voor prioriteit op het vlak van tegengaan klimaatverandering (vermindering CO2-uitstoot), aanpassen aan de gevolgen door klimaatadaptatie, herstel biodiversiteit en stimuleren circulaire economie. Deze vormen voor ons de belangrijkste ingrediënten van het toetsingskader voor ruimtelijke kwaliteit.

Basistaken 2023-2026

Het meerjarenprogramma 2023- 2026 geeft een overzicht van de basistaken. Hiervoor krijgen we vanuit de provinciale basissubsidie een meerjarige financiering.

De basisactiviteiten verdelen wij onder naar type activiteit, gerelateerd aan de doelgroep. Dat ziet er als volgt uit:

- **Draagvlakverbetering** (gericht op beleidsmakers en bestuurders van de Provincie, gemeenten, waterschappen en bedrijven)
- **Ondersteuning en ontwikkeling netwerk** (gericht op leden van ons NMFF-netwerk)
- **Pionieren en projectontwikkeling** (gericht op voorlopers en early adopters van specifieke ontwikkelingen)
- **Campagne's en communicatie** (gericht op het brede publiek).

De basistaken worden strak gebudgetteerd en planmatig per jaar uitgevoerd. De enige onzeker factor is de actualiteit. De financiering van de activiteiten is gelimiteerd, waardoor per activiteit een beperking geldt van de mate van inzet.

Rol en functie	Activiteit
Actualiteit volgen, agenderen van relevante zaken, plannen beoordelen	DRAAGVLAK VERBETERING
Netwerk vertegenwoordigen, ondersteunen en informeren	ONDERSTEUNING & ONTWIKKELING NETWERK
Initiëren en aanjagen gedragsverandering	PIONIEREN EN PROJECTONTWIKKELING
Uitdragen gedachtengoed	CAMPAGNES EN COMMUNICATIE

3. Impact 2023

Jaarlijks meten we onze impact, die gekoppeld is aan de doelen en strategie zoals in onze meerjarenbeleidsvisie is beschreven.

Impact van De Natuur en Milieufederatie Flevoland Facts & Figures 2023

Samen voor een mooi en duurzaam Flevoland.

Impact van de gezamenlijke Natuur en Milieufederaties (NMF's) in 2023

Samen met de andere provinciale Natuur en Milieufederaties ondernemen we activiteiten om bij te dragen aan het creëren van draagvlak voor een duurzame samenleving. Deze projecten doen we op eigen initiatief, zijn vaak publiekscampagne's of -activiteiten, en vallen niet onder bijvoorbeeld de uitvoering van overheidsbeleid. Deze projecten richten zich vooral op de energietransitie, de circulaire transitie, klimaatadaptatie en biodiversiteitsherstel. Een mooi en duurzaam Nederland maken we samen.

Bereik:

Het is belangrijk dat we zoveel mogelijk mensen meekrijgen op de weg naar een mooi en duurzaam Nederland. Jaarlijks meten we het aantal aangesloten organisaties, aantal deelnemers aan onze activiteiten, en bereikte mensen.

Versterken maatschappelijk middenveld:

We werken samen met (vrijwilligers)organisaties die zich inzetten voor natuur, milieu en duurzaamheid. We empoweren deze organisaties zodat zij mooie projecten kunnen realiseren zoals een lokaal zonnepanelenproject of een voedselbos. We meten jaarlijks het aantal adviezen, het aantal netwerken en aantal ondersteunde initiatieven.

Verduurzamen bedrijven:

We adviseren bedrijven en instellingen hoe zij duurzaamheid in de praktijk kunnen brengen. We meten bijvoorbeeld de voetafdruk. En we zetten netwerken op voor kennisuitwisseling zodat bewustwording over duurzaamheid kan toenemen. Jaarlijks meten we het aantal gegeven adviezen, geboden hulp, en kennisbijeenkomsten.

Verduurzamen overheidsbeleid:

We adviseren organisaties hoe zij duurzaamheid in de praktijk kunnen brengen. En we behartigen de belangen van natuur en milieu, en dragen zo bij aan (de versnelling van) de uitvoering van beleid van lokale en provinciale overheden. We zetten netwerken op voor kennisuitwisseling zodat bewustwording over duurzaamheid kan toenemen. Jaarlijks meten we de impact.

De landelijke impactcijfers zijn te vinden op: [Impact - Natuur en Milieufederaties](#)

4. Programma Energieneutraal Flevoland

Energiek op weg naar een Energiepositief Flevoland

Onze droom

Wij dromen van een Flevoland waar duurzame energie voor iedereen beschikbaar is.

Wat gaan we doen?

De NMFF wil werk maken van de energietransitie. Wij streven een centrale en actieve rol na in de uitwerking van het klimaatakkoord. De NMFF is hierbij adviseur en makelaar tussen bouwers en andere relevante bedrijven, opdrachtgevers als corporaties, bewoners en gemeenten. Landelijke ontwikkelingen vertalen we naar de regio.

Klimaatverandering vormt een steeds grotere bedreiging. We gaan klimaatverandering zoveel mogelijk tegen. We willen onze klimaatdoelen (tenminste 55% CO2 reductie in 2030 ten opzichte van 1990) zoveel mogelijk met oog voor mens en natuur halen. We staan voor een natuurinclusieve en maatschappij-inclusieve energietransitie.

“De NMFF wil werk maken van een energieneutrale provincie in 2030 (inclusief mobiliteit), via stimuleren van minder energieverbruik, vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen en 100% hernieuwbare groene energie met lokale participatie en draagvlak.”.

Samenvatting: hieraan werkten we in 2023

1. Energiebesparing in gebouwen bevorderen

Energieverbruik is in Flevoland sterk gekoppeld aan de gebouwde omgeving (huishoudens en bedrijven) en transport. We stimuleerden eigenaren en bewoners tot energiebesparing en verduurzaming van de woning. Hetzelfde deden we richting het zakelijk vastgoed.

2. Productie van hernieuwbare energie met draagvlak verhogen

In 2030 wil de provincie energieneutraal zijn, inclusief transport. We hebben partijen uitgedaagd in het aantrekkelijk maken van de oplossingen die nu al voor handen zijn, maar die nog een flinke opschaling behoeven. En die tegelijk bijdragen aan een natuurinclusieve en maatschappij-inclusieve energietransitie. We ondersteunden lokale energie-initiatieven hierbij, ondermeer via het Platform Flevolandse Energiecoöperaties (Energie van Flevoland). We werkten hierbij ook samen met EnergieSamen via de landelijke Participatiecoalitie. Bij mobiliteit onderzochten we via een onderzoek van Goudappel Coffeng naar kansen voor schoner transport voor 2030 en 2050.

3. Energieneutrale en aardgasvrije wijken stimuleren

Via buurtgerichte aanpakken stimuleerden we particuliere woningeigenaren, huurders en bewonerscollectieven richting wijkgerichte en collectieve aanpakken. We werkten hierbij samen met onze partners via de Participatiecoalitie, lokale energie-initiatieven en gemeenten.

Voor dit programma heeft de NMFF de basistaken vanuit de provinciale subsidie als volgt ingezet.

Indicatoren van de impact

Energieneutraal Flevoland: indicatoren	Impact 2023
Omvang netwerk (aantal organisaties)	20
Omvang netwerk (aantal personen)	1.530
Aantal actieve groepen	12
Aantal vragen om advies of ondersteuning	4.246
Aantal overlegstructuren, participatieprocessen	15
Aantal bijeenkomsten (fysiek en online)	46
Aantal handreikingen, positionpapers, zienswijzen	14
Bereik thema energie (corporate site en sociale media)	39 %
Bereik campagne/ project (en sociale media)	38.813
In het nieuws	11

Energieneutraal Flevoland	Begrote uren	Bestede uren
Draagvlakverbetering	341	348
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	150	158
Pionieren en projectontwikkeling	50	45
Campagnes en communicatie	115	131
<i>Totaal</i>	656 (35 %)	682

Uren besteed: **682 uur**.

Begroot was: 656 uur.

Het aantal bestede uren is hoger bij de onderdelen:

- *Campagnes en communicatie*: omdat er vanuit de media meer aandacht was voor energie en klimaatgerelateerde zaken, mede door de verkiezingen (staten en waterschapsverkiezingen en later de landelijke verkiezingen).

Werkgroep Bewonersinitiatieven Zeewolde op pad met warmtescancamera bij bewoners.

4.a Draagvlakverbetering voor Klimaat en Energie (3101)

Doel:

- Begrip stimuleren voor elkaars standpunten in het belang van een breed gedragen energievisie (provinciaal en gemeentelijk).

Impact:

Betrokken bij beleidsontwikkeling voor de energietransitie, waarbij 70% van onze inbreng is overgenomen in de voortgangsnotitie RES-Flevoland.

Voorbeeld:

We adviseerden en stimuleerden betrokkenheid en participatie van natuurorganisaties, energiecoöperaties en bewoners bij de Regionale Energie Strategie Flevoland.

Activiteiten

Producten / Processen	Begrote uren	Bestede uren
Deelname aan de Regionale Energie Strategie (RES) Flevoland: - deelname adviesraad RES - deelname werkgroep RES - deelname thematische themagroepen (zoals RES-bouwstenen zon, warmte, ruimtelijke potentie, opslag, monitoring)	192	217
- ontwikkeling en advisering van RES-themagroep 'participatie' waarvan NMFF op verzoek van provincie trekker is	64	70
- advisering RES-themagroep 'Energieweerbaarheid' (rol NMFF faciliteren overleg)	32	24
- inbreng mobiliteitsplannen provincie	27	27
- deelname bijeenkomsten FEA-netwerk	26	10
Totaal	341	348

Resultaten

- *Deelname Regionale Energie Strategie Flevoland (RES Flevoland)*

De provincie is voor de RES Flevoland bevoegd gezag samen met de 6 gemeenten en het Waterschap Zuiderzeeland. In 2023 is de **voortgangsnotitie RES Flevoland** verschenen. We leverden hiervoor de teksten aan voor de thema's participatie (inclusief lokaal eigendom) en energie-armoede. Deze teksten zijn volledig opgenomen in de notitie.

De NMFF was in 2023 vertegenwoordigd in de **Adviesraad RES** en derhalve ook in de ambtelijke kerngroep RES. Op verzoek van de provincie neemt NMFF in 2024 ook deel aan de nieuwe Maatschappelijk Adviesraad Energie.

Het **opwekdoel in de RES is leidend voor ons**. Centraal staat hierin de ruimtelijke verkenning naar mogelijkheden voor nieuwe energie-opwek en kansen voor meer energiebesparing. Na de Provinciale Statenverkiezingen van 2023 bleek het aantal uitzonderingsgebieden voor de opwek van duurzame energie gegroeid, met daardoor minder kansen voor grootschalige nieuwe opwek. Wij blijven ons inzetten voor de creatie van duurzame energie, waar dat kan, **met lokaal eigendom** en die **natuurinclusief** is. We namen daarom deel aan het project A6-zon, en gaven inspraak op de plaatsing van windmolens en zonne-atollen in het IJsselmeer

Medewerkers hebben deelgenomen aan RES-werkgroepen (zon op land, zon op dak, monitoring, warmte, infrastructuur & opslag, bedrijven & instellingen, financiering). De NMFF bracht haar visie daarin vanuit de eerder door ons opgestelde 'zonneladder Flevoland' (2018) en de handreikingen over 'grootschalige

natuurinclusieve energie-opwek' met draagvlak. Eind 2023 is door de Flevolandse overheden een nieuw organisatiestructuur vastgesteld, waardoor het aantal RES-werkgroepen voor 2024 wordt verminderd die niet direct bijdragen aan duurzame opwek.

- *Ontwikkeling RES-themagroep 'participatie'*

NMFF was wederom in 2023 op verzoek van de provincie **trekker van de RES-themagroep 'participatie en draagvlak'** waarin samen met overheden (provincie en gemeenten), energiecoöperaties en Jong-RES (jongerenvertegenwoordigers) aanbevelingen zijn uitgewerkt voor een maatschappelijk gedragen energietransitie met minimaal 50 % lokaal eigendom. De themagroep kwam 8 keer bijeen. Op verzoek van de provincie continueren we onze trekkersrol in 2024 binnen de nieuw opgezette organisatiestructuur van de RES.

- *Advisering RES-themagroep Energiearmoede*

NMFF vervulde op verzoek van provincie en gemeenten in 2023 een **trekkerschap van de RES-themagroep 'energieweerbaarheid'**. Samen met overheden (provincie en gemeenten) zijn aanbevelingen uitgewerkt voor een Energietransitie, met oog voor de kwetsbaren. Deze aanbevelingen zijn integraal opgenomen in de RES-voortgangsnotitie. Bij de provinciale heroriëntatie op de organisatiestructuur van de RES is eind 2023 deze themagroep vervallen, omdat het geen directe bijdrage levert aan duurzame opwek. Aan NMFF is wel gevraagd om een signalerende rol te blijven vervullen.

- *Inbreng op mobiliteitsplannen*

De NMFF is als Flevolandse groene organisatie in een vroeg stadium aangehaakt bij de plannen rondom het bouwen van de **Lelylijn**. Wij hebben kansen en risico's rondom het bouwen van de nieuwe spoorlijn geïnventariseerd en andere groene organisaties aangehaakt waar dat nodig is. We hebben Goudappel-Coffeng een onderzoek laten uitvoeren naar de verwachte bijdrage van deze nieuwe spoorlijn voor het behalen van de klimaatdoelen en doelen voor fijn stof.

- *Deelname bijeenkomst FEA-netwerk*

We zijn vanaf de start partner van het netwerk Flevolandse Energie Agenda. In 2023 hebben we input geleverd aan het FEA-kenniscafé op 9 maart over participatie, bewonersondersteuning, gedragsverandering en energiearmoede. Na de provinciale verkiezingen heeft de FEA minder bijeenkomsten georganiseerd. Aflevering van de kenniscafés waaraan we deelnamen:

<https://youtu.be/v6y29sMvL0I> (9 maart 2023, gedragsverandering en bewustwording)

<https://youtu.be/ETIZqAdazfq> (24 november 2022, energietransitie en energieweerbaarheid)

4.b Ondersteuning en ontwikkeling netwerk Klimaat en Energie (3102)

Doel:

- *Bouwen aan het maatschappelijk draagvlak voor de transitie naar een energieneutraal Flevoland.*

Impact:

Groot netwerk opgebouwd uit verschillende velden (energiecoöperaties, natuur- en landschapsorganisaties, agrarische organisaties, woningbouwcorporaties, bedrijven, overheden) vanuit het gezamenlijk doel om samen meer duurzame energie op te wekken.

Voorbeeld:

We adviseerden en stimuleerden betrokkenheid en participatie bij het proces rond het aanleggen van de nieuwe 380kV-verbinding tussen Vierverlaten-Ens-Diemen. NMFF is, in overleg met andere Milieufederaties van Noord-Nederland, één van de belangrijkste stakeholders.

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Provinciale verkiezingen: samen met groene natuur- en landschapsorganisaties en energiecoöperaties verkennen we in 2023 de kansen voor energieneutraal Flevoland met respect voor natuur en landschap, tevens met oog op provinciale statenverkiezingen	74	74
Deelname themaoverleg energie van de provinciale Natuur- en Milieufederaties (kennisontwikkeling en ervaringsleren) (4 meetings)	26	26
Op verzoek uitvoeren van klimaat en energiegerelateerde onderwijsgerelateerde activiteiten (kennissessies, ontwerp ateliers, excursies) voor technasia, VMBO, MBO, HBO in Flevoland	25	15
Deelname vakcommissie Duurzame Bouwkunde van Windesheim Flevoland	25	35
Totaal	150	150

Resultaten

- *Visie Energiepositief Flevoland 2050*

Er is gesproken met meerdere lidorganisaties over onze **toekomstvisie Energiepositief Flevoland** met kansen voor energie-opwek met respect voor natuur en landschap, lokaal eigendom en energiebesparing. De interviews verrijkten de visie. De visies, interviews met lidorganisaties, en filmportretten worden onderdeel van een speciale uitgave met oog op ons toekomstig 40 jarig jubileum.

- *Provinciale Staten en Waterschapsverkiezingen*

In samenwerking met onze lidorganisaties en de grote groene organisaties (IVN, Flevo-Landschap, Landschapsbeheer, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer) stuurden we na de verkiezing alle nieuwe Statenleden en Waterschapsleden een **feliciteatskaart**. Hierop stonden onze gezamenlijke punten en een gespreksuitnodiging. Hieruit zijn meerdere gesprekken voortgekomen met Statenleden en vervolgens ook met nieuwe Gedeputeerden.

Na de verkiezingen heeft de NMFF een brief gestuurd naar de formerende coalities met een aantal punten die we graag terug zouden zien in het coalitieakkoord. We zijn daarna door de **formateur** gevraagd om inbreng te leveren tijdens het formatieproces op het thema energie.

Ook hebben we deelgenomen aan een **speeddate- avond** waarop maatschappelijke organisaties zich presenteerden aan nieuwe Statenleden na de zomer.

Op 22 september 2023 hebben we, in samenwerking met de grote groene organisaties (IVN, Flevo-Landschap, Landschapsbeheer, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer) de **Groene Netwerkborel** georganiseerd gericht op Statenleden, Gemeenteraadsleden, Waterschapsleden, wethouders en gedeputeerden. NMFF nam hiervan de organisatie ter hand.

De middag werd goed bezocht (50 deelnemers). Ook kon men deelnemen aan interessante **veldexcursies** die onze visies in de praktijk toelichten, waardoor de dialoog werd gevoed.

- *Deelname themaoverleg energie van de provinciale Natuur- en Milieufederaties*

Om kennisontwikkeling en ervaringsleren te stimuleren is in 2023 meerdere malen afgestemd met andere Natuur en Milieufederaties betreffende grote transitieopgaven op het gebied van energie. Relevante onderwerpen zijn hierbij: strategie rond **datacenters** (we ontwikkelden hiervoor een strategie), strategie rondom **Small Modular Reactors** (kleine kerncentrales, waarvoor in veel provincies plannen liggen), strategie rond **netcongestie** en strategie rond grootschalige energieopwek van wind en zon. Met de Milieufederaties uit Groningen, Friesland en Overijssel is apart overleg betreffende de plaatsing van een nieuwe **380kV-verbinding** tussen Vierverlaten-Ens.

- *Op verzoek uitvoeren van 'klimaat en energie' onderwijsgerelateerde activiteiten*

We verzorgden 2 gastlessen voor **entrée-studenten van ROC-Flevoland** over klimaat en energiebesparing in de Duurzaamheidswinkel in Lelystad. Vanwege het succes wil het ROC dit in 2024 continueren.

- *Deelname vakcommissie Duurzame Bouwkunde van Windesheim Flevoland*

We zijn lid van de **vakcommissie Duurzame Bouwkunde** van Windesheim Flevoland, om zo het **curriculum** van de opleiding te voorzien van kennis en inspiratie uit de praktijk van klimaat en duurzaamheid. We namen deel aan 4 kennis-uitwisselingssessies met andere leden van de vakcommissie.

4.c Pionieren en projectontwikkeling klimaat en energie (3103)

Doel:

- *Belangrijke actoren op het thema klimaat en energie stimuleren om elkaar te versterken en aan te vullen.*

Impact:

Kansen voor duurzaamheid en bewonersbetrokkenheid vertaald tot nieuw project Toekomstbestendig Bouwen binnen provinciale DuurzaamDoor-programma.

Voorbeeld:

We adviseerden en stimuleerden betrokkenheid van energiegroepen en natuurorganisaties bij de verbouw-opgave van woningbouwcooperaties (onderdeel gemeentelijke warmtetransitievies).

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
deelname bestuurlijk provinciaal overleg programma DuurzaamDoor	25	20
voorbereiding en deelname overlegbijeenkomsten provinciaal programma DuurzaamDoor	25	25
Totaal	50	45

Resultaten

Het programma DuurzaamDoor gaat over sociale innovaties in een groene economie. We nemen op verzoek van de provincie deel aan dit programma. Het kennisnetwerk richt zich op kennisdeling en samenwerking rond 3 duurzame thema's: energie, circulair (grondstoffen) en voedsel. Onze accenten liggen daarbij op circulair en energie. We leverden in 2023 kennis en ervaring op het vlak van CEPA (communicatie, educatie, participatie en activiteiten). En leerden van ervaringen van andere partners van dit netwerk op relevante thema's bij **overlegbijeenkomsten**. We dachten mee met thema's voor het nieuwe vervolg-programma en namen deel aan de **bestuurlijke bijeenkomsten** die zijn georganiseerd met partners, provincie en gemeenten.

We startten begin 2023 met het 2 jarige **project Toekomstbestendige wijken** samen met partners (IVN, gemeenten, provincie, Rabobank, AERES, Windesheim, ROC). Onderdeel van dit project zijn lokale innovatielabs. NMFF is projectleider van dit project.

4.d Campagnes en communicatie klimaat en energie (3104)

Doel:

- Versterken van het draagvlak voor klimaatmaatregelen en het beleefbaar maken van het klimaatvraagstuk door en voor de inwoners van Flevoland.

Impact:

1.081 nieuwsbrief abonnees
18.176 website bezoeken

13.719 volgers sociale media (allen tezamen: facebook, X, linked-in, instagram)

75 persberichten verstuurd (allen tezamen)

11 Radio-items 'klimaat en energie' (wekelijks 52.000 luisteraars, bron Omroep Flevoland)

Voorbeeld:

We adviseerden en stimuleerden betrokkenheid en participatie van natuurorganisaties, energiecoöperaties en bewoners bij de Regionale Energie Strategie Flevoland.

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Communicatie-inzet voor nieuws over klimaat en energie (woordvoering media, communicatieondersteuning lidorganisaties, website-onderhoud NMFF)	30	41
Berichten over energie onderwerpen die centraal staan in PS-vergaderingen (NMFF-nieuwsbrief, website en sociale media) (1 x p/m)	10	15
Vorbereiding en opname 2-wekelijkse radio-rubriek 'milieu en duurzaamheid' over energie en klimaat-onderwerpen bij Omroep Flevoland en maken blog	25	25
Onderhoud SELF-site	50	50
Totaal	115	131

Resultaten

Op onze themapagina [Energie neutraal Flevoland - NMF Flevoland](#) plaatsten we nieuws over klimaat en energie, en over de voortgang van onze projecten en activiteiten. Er verschenen verschillende artikelen die **complexe politieke onderwerpen** makkelijker uitlegden voor onze achterban. Een aantal voorbeelden hiervan zijn artikelen over een nieuwe hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten en Ens, de bouw van kleine windmolens, netcongestie en grootschalige batterijopslag.

Bij Omroep Flevoland heeft de directeur bij 11 keer een toelichting gegeven bij de rubriek 'Milieu en Duurzaamheid' op energie en klimaat-onderwerpen, zoals openbaar vervoer, zonnepanelen, warmtepompen, vol stroomnet, energiebesparing, internationaal klimaatrapport. Alle onderwerpen zijn hier te vinden: [Vera blogt - NMF Flevoland](#)

4.e Ondersteuning 'Energie van Flevoland' (Shared Service Bureau)

Doel:

Professionalisering van de energiecoöperaties in Flevoland die aangesloten zijn bij het Platform Flevolandse Energiecoöperaties (PFEC), thans omgezet naar 'Energie van Flevoland'. Hiervoor is voor 4 jaar een Shared Service Bureau (SSB) ingericht (t/m 2024).

Impact:

Samenwerking en verdere professionalisering gestimuleerd tussen Flevolandse energiecoöperaties door het bieden van secretariële ondersteuning aan het Platform Flevolandse Energiecoöperaties.

Activiteiten

Producten / processen	Begrote Uren 2023	Bestede uren 2023	Begrote middelen 2023	Bestede middelen 2023
Secretaris platform (agenda, verslag, kennisdeling voor leden, bewaken afspraken en follow-up acties) (4 uur p/w)	188	201		
Communicatieve ondersteuning voor PR en campagnes (2 uur p/w) - diverse communicatieve uitingen	92	117	€ 5.000	€ 3.780,20
Tools, voor gegevens invoer en onderhoud (2 uur p/w)	92	117		
Keuze sjabloon-ontwikkeling groot participatief energieproject				
Juridische kennisontwikkeling en ICT-tools - google-drive en website				
Totaal	372	435	€ 5.000	€ 3.780,2

Resultaten

- Goede ondersteuning van het platform en de leden via een secretaris NMFF heeft een medewerker beschikbaar gesteld voor het Platform, thans omzet naar Energie van Flevoland. Het Platform wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter die is aangewezen vanuit de gezamenlijke energiecoöperaties.

Actieve leden van het Platform zijn Almeerse Wind, De Groene Reus, ZeewoldeZON/Zeenergie, De Nieuwe Molenaars en GelijkStroom. Aspirant lid zijn EnCOZ en Emmeloord Opgewekt. EnCOZ is een nieuwe energiecoöperatie. Daarnaast zijn er een aantal energiecoöperaties die worden geïnformeerd en betrokken waar wenselijk en nodig. Hiertoe behoren Energiek Nagele en BEN 'Biddinghuizen Energieneutraal'.

Het bestuur van het Platform is 7 keer bijeen geweest.

Er zijn 3 Platform bijeenkomsten geweest (februari, april, september).

Er zijn 2 ALV's geweest van Energie van Flevoland.

- Ondersteuning bij publiekscampagnes, PR en communicatie

De leden van Energie van Flevoland zijn allen via een eigen website te vinden. Hierdoor is de zichtbaarheid en de vindbaarheid van de leden van het Platform vergroot. In 2023 is verder verkend door leden van EvF om gezamenlijk te participeren in een groot energieproject. Dit is echter nog niet gelukt. Een gezamenlijke wervingscampagne heeft daardoor niet kunnen plaatsvinden. De hoop en verwachting is dat in 2024 hiertoe meer kansen worden geboden door overheden.

- *Professionalisering afzonderlijke energiecoöperaties: juridische kennis en ICT (de bedrijfsvoering)*
Om de individuele energiecoöperaties verder te professionaliseren is in 2023 een leerkring warmte aangeboden. Er zijn 4 sessies georganiseerd. Experts kwamen tijdens de leerkring hun kennis op het gebied van warmte delen.

Financiën en organisatie

Op verzoek van de energiecoöperaties is NMFF penvoerder voor deze projectsubsidie.

Dekking komt uit een aparte provinciale subsidie. Het project is gestart aan het eind van het 2^e kwartaal (week 23) in 2021 en eindigt eind 2024. Energie van Flevoland heeft als eigen bijdrage ingebracht 332 uur (ter waarde van € 13.612,-).

In mei 2023 vond de feestelijke viering plaats van het 1-jarig bestaan van de koepelorganisatie Energie van Flevoland samen met de energiecoöperaties NMFF, de gedeputeerde, wethouders en het Waterschap.

Doel:

- informatie en advies aan inwoners (woningeigenaren en huurders), wijkinitiatieven, energieloketten, ondernemers, instellingen
- samenwerking met provincie, gemeenten, lokale energiecoöperaties, woningbouwcorporaties en bedrijven voor een volwaardig energieloket

Impact:

4.238 adviezen gegeven aan Flevolandse

Top 3 advies-soort:

- 2.620 energiebespaaradviezen
- 926 'advies-op-maat' (maatwerk-advies)
- 587 warmtescans

Van 2015 t/m 2024:

37.913 gegeven adviezen aan Flevolandse

Het energieloket is een laagdrempelige eerstelijnsvoorziening, waarbij de communicatie en het bereiken van de bewoners / bedrijven vooropstaan en waarbij we adviseren, hulp bieden bij financiële ondersteuning (subsidies en leningen) en als intermediair optreden, zoals doorverwijzen naar bedrijven, en ondersteuningsorganisaties (zoals OFGV en EEF).

Onze kernwaarden zijn: gratis voorlichting, onafhankelijk en deskundig, en enthousiast over verduurzamen.

We werken zoveel mogelijk met lokale medewerkers (onze energiespecialisten), en lokale vrijwilligers (energiecoöperaties, of energiecoaches).

We geven voorlichting en advies passend bij verschillende fasen van de klant (woningeigenaar, huurder, bedrijf/instelling) :

- **Informatie en advies voor bewoner**
  - Digitaal advies (verbeter je huis, online vraagformulier, chat, mail)
  - Gesprek (spreekuren, telefoon, beeldbellen)
  - Bewustwording (Energiebespaarmeetlat, Energiemeter-leenservice, thermocard, warmtescan-advies)
- **Besluitvorming door bewoner**
  - Op maat advies (Advies op maat, energiebespaaradvies)
  - Checklijsten (met oog op offertes)
- **Uitvoering door bewoner**
  - Selectie bedrijf (Bedrijvenlijst)
  - Selectie financiële ondersteuning (Duurzaamheidslening aanvraag, Uitvoerdersformulier ISDE, BTW Teruggaveformulier zonnepanelen)
  - Doe-het-zelf wegwijzers (zelfklussers)

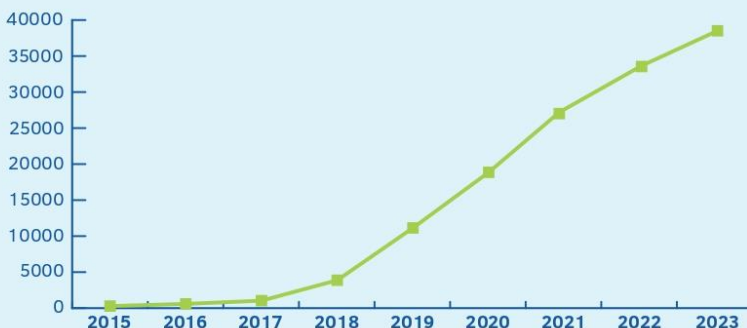

Impact

Resultaten waar we trots op zijn

Energie-adviezen

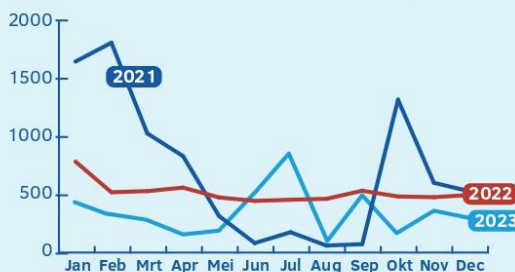

Impact
 2023: 4.246 adviezen
 2015 t/m 2023:
 37.921 adviezen

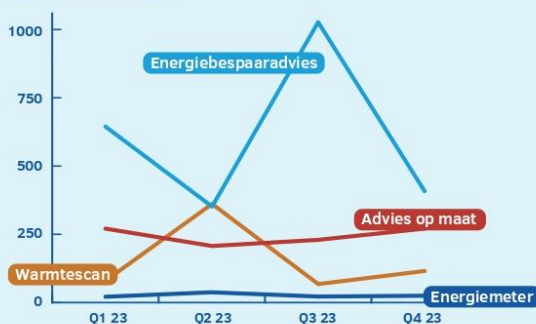
Contactmomenten per gemeente

Adviezen per maand (2021-2023)

Soort advies

Impact 2023

Advies op maat	926
Energiebespaaradvies	2.620
Warmtescan	105
Energiemeter	587

Het loket zegt:

We zien dat de bekendheid van het loket is toegenomen.

Wooncomfort omhoog, energierekening omlaag. Samenwerkende Energieloketten Flevoland helpt!

Energie maatregel

Top 6 (2023)

Top 5 online (2023)

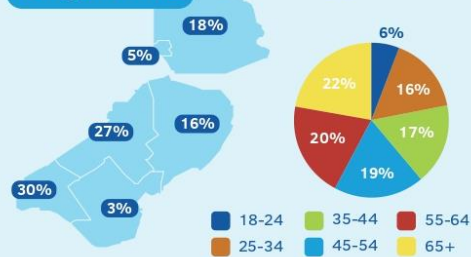
Website

Weergaven:
32.400

Gender & Leeftijd

Per gemeente

Waardering

2022

2023

In 2023 kregen wij een klanttevredenheid van 8,4!

Sociale media

f Volgers: **331**
Likes: **278**
Bereik: **9.8k**

o Volgers: **160**
Bereik: **3.5k**

X Volgers: **117**
Bereik: **5.5k**

Cijfers december 2023

Wooncomfort omhoog, energierekening omlaag. Samenwerkende Energieloketten Flevoland helpt!

Resultaten

2023 was het jaar van het prijsplafond. Waar de energieprijzen in 2022 nog door het dak gingen, bleven de kosten in 2023 voor inwoners beperkt door het prijsplafond. Voor sommigen inwoners nog aangevuld met een energietoeslag en/of een bijdrage van het Tijdelijk Noodfonds Energie. Niet alleen wij, maar ook andere energieloketten in het land en Milieu Centraal, hebben het effect hiervan gemerkt. Waar we de vraag van inwoners in 2022 nauwelijks aankonden, werd het in 2023 een stuk rustiger. Tegelijk zagen we een verschuiving naar meer maatwerk-adviezen voor grotere energiemaatregelen. We kijken met een zeer tevreden en trots gevoel terug: bewoners waarderen onze diensten met een 8,4.

A) Aantal Klant contactmomenten

Inwoners kunnen contact leggen via het inloopspreekuur, of via de servicedesk. Daarnaast zijn er ook contacten via themabijeenkomsten en evenementen waar energiespecialisten van ons energieloket present waren.

Fysieke spreekuren: 1.410 bezoekers

2023	
Bezoekers spreekuur	1.410

De dienstverlening via de inloopspreekuren is het gehele jaar verzorgd.

Fysiek loket	tot	Noordoost polder	Urk	Dronten	Zeewolde
Aantal Spreekuren	654	102	102	250	200

1^e lijns advies op locatie (op verzoek gemeente)

Locaties inloop-spreekuren:

- Noordoostpolder (bibliotheek Emmeloord)
- Urk (bibliotheek Urk)
- Zeewolde (Energiehuis in bibliotheek Zeewolde)
- Dronten (winkel Energieloket Dronten)
- Swifterbant (bibliotheek-locatie Swifterbant)
- Biddinghuizen (De Binding Biddinghuizen)

Voor extra spreekuren in de Energiewinkel in Dronten en het Energiehuis in Zeewolde is in 2023 aanvullende financiering vanuit de gemeenten beschikbaar gesteld.

Service desk (Digitaal loket): 1.115 contacten bewoners

Voor korte, algemene vragen kunnen inwoners contact opnemen met onze servicedesk. Deze is telefonisch, per mail, chat en via de website bereikbaar. Gedurende het gehele jaar is de servicedesk 5 dagen per week bereikbaar geweest van 9:00 tot 17:00 uur.

Service desk	2023
Mail (adviesvragen)	212
Telefoon (adviesvragen)	270
Chat (adviesvragen)	109
Web-contactformulier (adviesvragen)	524
<i>Totaal</i>	<i>1.115</i>

B) Aantal Energie-adviezen

In 2023 hebben we 4.238 adviezen gegeven aan bewoners.

Onze advisering is onafhankelijk. Wij hebben geen (commercieel of ander) belang. Het maakt voor ons niet uit om welke reden een inwoner nadenkt over het verduurzamen van de eigen woning. Het maakt ons ook niet uit wanneer de bewoner daadwerkelijk aan de slag gaat met het nemen van maatregelen. Ook is het ons om het even of deze de maatregel zelf uitvoert of laat uitvoeren door bedrijf A of bedrijf B.

Tijdens de koude maanden bieden wij inwoners de mogelijkheid om een warmtebeeldscan aan te vragen. Onze energiespecialisten komen langs op koude dagen om met een warmtebeeldcamera foto's te maken, waardoor precies zichtbaar wordt waar warmte verloren gaat. In 2023 was de warmtescan wederom een succes. In totaal zijn er **587 scans** uitgevoerd. En er stonden nog vele ingepland voor 2024. Door de sterke groei in aanvragen hebben we extra warmtebeeldcamera's aangeschaft. Ook zijn we gestart met het trainen van bewoners met het vertrouwd raken met het gebruik van de warmtecamera. Hierdoor zijn we in staat om nog meer warmtescans uit te voeren door deze lokale vrijwilligers (de 'energiecoaches').

Soort advies	2021	2022	2023
Advies op maat	1.546	743	926
Energiebespaaradvies	3.641	5.249	2.620
Warmtescan	1.909	178	587
Energiemeter	62	92	105
Totaal	7.158	6.262	4.238

C) Actuele website

Elke gemeente die samenwerkt in dit Energieloket heeft een eigen aparte loket-pagina en een eigen URL. Hierdoor kan de gemeente lokaal met de eigen domeinnaam communiceren. De website is het gehele jaar gehost en onderhouden, waaronder updates van de online adviestool Verbeter Je Huis. De website is wekelijks geactualiseerd met gecertificeerde bedrijven in de regio, diensten van lokale energiecoöperaties, informatie over energiebesparende maatregelen, financiële regelingen (subsidies, leningen, energie toeslagen), bewoners- en ondernemersverhalen.

In elk seizoen stond een communicatiecampagne centraal die zich richtte op één thema en daarbij passende energiemaatregel en energieadvies. Tijdens de seizoenscampagne konden inwoners een gratis energiebesparende maatregel bij de spreekuren ophalen (zoals radiatorfolie, tochtstrips, brievenbusborstel).

Voor elk gemeentelijk loket zijn 4 thematische folders ontwikkeld over:

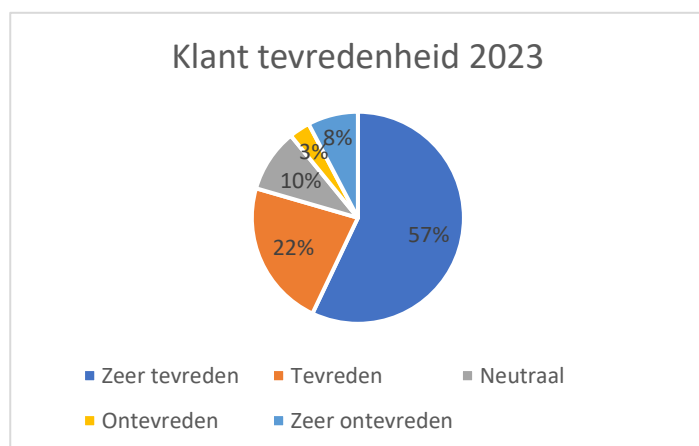
- isoleren en ventileren
- energiezuinig stoken
- energie opwekken

- wonen met een plus voor natuur (natuurinclusief verduurzamen)

Voor Urk is een informatiefolder ontwikkeld over Aardgasvrij Wonen.

Wekelijks is een persbericht verzonden, in totaal 46 persberichten (Q1: 12, Q2: 12, Q3: 12, Q4: 12).

D) Klanttevredenheid: Op basis van de klanttevredenheid krijgen wij een **8,4**

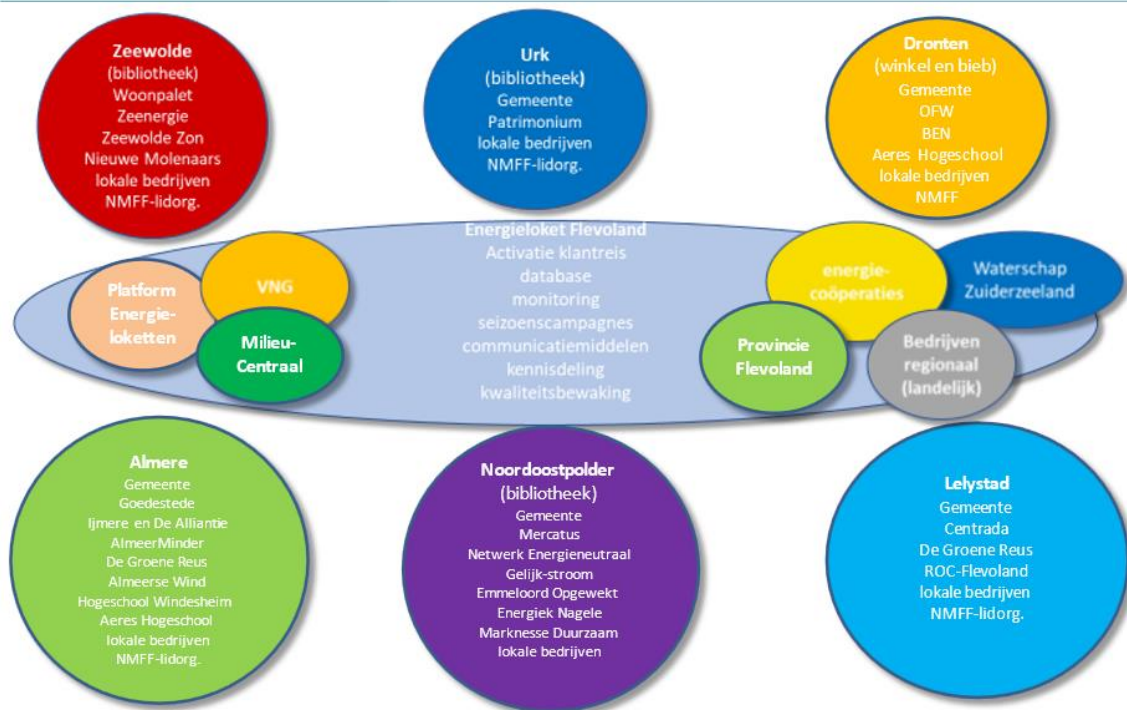

E) Borging partners bij continuering Samenwerkende Energieloketten Flevoland

Er zijn inmiddels veel bedrijven en commerciële aanbieders die vormen van energie-advisering aan burgers aanbieden. We nemen deze ontwikkeling waar en vinden een gratis en onafhankelijke advisering belangrijk die goed toegankelijk is voor alle Flevolandse, waaronder de mogelijkheid voor een lokaal gratis inlooppreekuur voor onafhankelijk energieadvies. In 2023 is ingezet op het blijven borgen van deze dienst voor 4 gemeenten van Flevoland. Met de gemeenten (Noordoostpolder, Urk, Dronten en Zeewolde) zijn samenwerkingsafspraken versterkt en voor 2024 vastgelegd. Ondanks het wegvallen van de provinciale projectsubsidie zal deze lokale gratis toegankelijke dienstverlening van het energieloket met dank van de inzet van deze gemeenten gecontinueerd kunnen worden.

Lokaal is de samenwerking gecontinueerd met lokale woningbouwcorporaties, lokale energiecoöperaties, de Flevomeer-bibliotheken en het lokale en regionale bedrijfsleven.

De samenwerking met Milieucentraal is geïntensiveerd, net zoals die met partners van Participatiecoalitie (Natuur en Milieu, HIER klimaatbureau, Buurkracht en EnergieSamen en LSA).

F) Monitoring & kwaliteitsmeting

Maandelijks monitort het Energieloket de oorsprong, aard en hoeveelheid binnengekomen vragen. Bij de beantwoording wordt een reactietermijn van 3 tot 5 werkdagen bewaakt.

Elke gemeente heeft na afloop van elk kwartaal een aparte Monitoringsrapportage gekregen van de behaalde impact, het kwaliteitscijfer en een klachtenoverzicht. Maandelijks zijn voortgangsgesprekken gevoerd met de gemeenten over de geboden dienstverlening.

We hebben gedurende 2023 kennis genomen van nieuws van Milieu Centraal van van het Platform Energieloketten Nederland. Het Platform behartigt de belangen van de lokale Energieloketten en ontwikkelt gezamenlijke kwaliteitscriteria.

Op basis van interne en externe analyse worden indien nodig diensten aangepast of (door)ontwikkeld. Wekelijks wordt inventarisatie gedaan van de kwaliteit via ons interne loketoverleg, en bij klachten worden deze opgepakt.

In 2023 is 1 klacht binnen gekomen van een inwoner uit Zeewolde. Deze klacht betrof uitgevoerde diensten door een bedrijf. Interne analyse heeft uitgewezen dat onze advisering correct was en dat de bewoner zelf de bedrijfskeuze en offerte-gunning heeft gedaan.

Om onze kwaliteit en dienstverlening te blijven verbeteren, vragen we elke inwoner om haar/zijn mening. Dit doen we aan de hand van een korte vragenlijst aan het einde van elk kwartaal onder de bewoners die advies hebben gekregen van het Energieloket.

G) Ondersteuning Lelystad: ondersteuning energie-initiatieven

Vanuit gemeente Lelystad is in december 2022 de vraag neergelegd om de kansen in kaart te brengen voor collectieve energieopwek met bewonersbetrokkenheid, in de vorm van lokale energiecoöperaties. Lelystad is namelijk, samen met Urk, de enige gemeente waar geen lokale energiecoöperatie is gevestigd. Om deze vraag te verkennen zijn er 11 interviews gehouden (van juli tot oktober) met: afdelingen van de gemeente, semi-overheidsinstellingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties en een energiecoöperatie (die eerder participatief energieprojecten wilde starten in Lelystad). In november is het onderzoeksverslag overhandigd aan wethouder S. Kruis. In het onderzoek zijn strategische kansen in kaart gebracht en een aantal concrete

startlocaties voor projecten, waarvan een aantal in gemeentelijk beheer zijn. Tegelijk zijn ook knelpunten in beeld gebracht waar rekening mee dient te worden gehouden. De wethouder was verheugd over de uitkomsten van het onderzoek en wil er concreet mee aan de slag.

H) Almere: ondersteuning bewonersinitiatieven (warmtecafé's)

Op verzoek van de gemeente Almere heeft het Energieloket in 2023 ondersteuning gegeven aan het bewonersinitiatief Stadswijk – verwarming Almere. Daarbij lag de aandacht op de inwoners van Almere Haven. In 2023 zijn er 3 warmtecafé's georganiseerd (8 februari, 25 april en 7 juni).

Zeventig inwoners van Almere Haven namen hieraan deel. Via dialoogtafels zijn ideeën en aandachtspunten opgehaald om bewoners te ondersteunen. Deze zijn doorgegeven aan de gemeente. Verslagen: [Warmte Café Almere Haven – Samen naar een duurzame stad \(stadswijkverwarming.nl\)](https://www.stadswijkverwarming.nl)

Als vervolg van de warmtecafé's is op verzoek van de bewoners van de wijk Oevergriend verkend welke kansen er waren voor een collectieve aanpak voor isolatie. Tevens is gekeken naar de opties voor een warmtenet. Door een externe partij is een EPA-advies opgesteld. Gezien de hoge investeringskosten hebben de bewoners samen geen verdere stappen ondernomen in 2023. De bevindingen zijn teruggekoppeld aan de gemeente.

Overzicht advies soorten

Energiebespaaradvies:

SLIM BESPAREN IN HUIS

Waardevolle omringing
energiewaardering omringing
energieket Flevoland helpt

Wissel een lampen op 10 of 16 graden.
Een watt slaan op 10 graden kost type 2 lamp zo veel als een watt op 16 graden. Dit maakt een verschil met de kosten.
Tip: Als u een nieuwe warmtebron gaat kopen, kies dan voor energieket Flevoland. Daar is het verschil!

Gratis	€ 12,- per jaar
Vervang een gloeilamp voor LED lampen LED lampen gebruiken veel minder stroom dan gloeilampen en duurzamer (leven 10 jaar langer)	€ 5,- (voor 2 lampen)

Plaats tochtstrips in deuren en gebruik een krullenborstel Nieuwe hout is kwetsbaar voor de voor- en achter- en uit de deuren kopen en zijn het meest in huis	€ 15,- (kosten van 10 mtr)	€ 55,- per jaar
Plaats een thermoisolatie op elke radiator. Met thermoisolatie kunt u de temperatuur per kamer regelen.	€ 15,- (voor 2 meter 2 deuren)	€ 25,- per jaar
Plaats isolatie op elke vloer. Door reflecterende folie onder uw radiatoren/verwarming te plaatsen wordt de warmte weer naar de kamer. Zo verliest u geen warmte.	€ 20,- (kosten van 12m2)	€ 30,- per jaar
Plaats een draadspanningsdoelwit. Een warmtebron met draadspanningsdoelwit (zo niet bij de draadspanningsdoelwit) dat zowel draadspanningsdoelwit, maar bespaart 20 procent op water en energie in vergelijking met een gewone draadspanning	€ 20,-	€ 54,- per jaar

Wilt u dat energie besparen helemaal niet mogelijk haalt te zijn? Energieket Flevoland geeft u een aantal tips. Met een kleine moeite kunt u al veel energie besparen!

Tip	Wat kost het u?	Wat levert het u op?
2. Zet uw tv op de juiste stand Zet uw tv op de juiste stand. Laat ze niet op stand-by staan	Gratis	€ 27,- per jaar
Zet uw verwarming? 's nachts op 15 graden. Heeft u een verwarming? Zet uw verwarming dan op 17 of 18 graden, anders duurt het afwarmen te lang.	Gratis	€ 80,- per jaar
Heeft u geen verwarming? Zet uw verwarming in de ochtend op 15 graden en laat het afwarmen vanzelf gaan. Als de verwarming aan is, kan de warmte niet de kamer in komen en verliest u meer warmte.	Gratis	€ 80,- per jaar
Verwarm alleen de kamer waar u in zit	Gratis	€ 85,- per jaar

Zet uw verwarming? 's nachts op 15 graden.
Heeft u een verwarming? Zet uw verwarming dan op 17 of 18 graden, anders duurt het afwarmen te lang.

Zet uw verwarming? 's nachts op 15 graden.
Heeft u een verwarming? Zet uw verwarming dan op 17 of 18 graden, anders duurt het afwarmen te lang.

Wissel een lampen op 10 of 16 graden.
Een watt slaan op 10 graden kost type 2 lamp zo veel als een watt op 16 graden. Dit maakt een verschil met de kosten.
Tip: Als u een nieuwe warmtebron gaat kopen, kies dan voor energieket Flevoland. Daar is het verschil!

Vervang een gloeilamp voor LED lampen LED lampen gebruiken veel minder stroom dan gloeilampen en duurzamer (leven 10 jaar langer)	€ 5,- (voor 2 lampen)	€ 12,- per jaar
--	--------------------------	-----------------

Plaats tochtstrips in deuren en gebruik een krullenborstel Nieuwe hout is kwetsbaar voor de voor- en achter- en uit de deuren kopen en zijn het meest in huis	€ 15,- (kosten van 10 mtr)	€ 55,- per jaar
Plaats een thermoisolatie op elke radiator. Met thermoisolatie kunt u de temperatuur per kamer regelen.	€ 15,- (voor 2 meter 2 deuren)	€ 25,- per jaar
Plaats isolatie op elke vloer. Door reflecterende folie onder uw radiatoren/verwarming te plaatsen wordt de warmte weer naar de kamer. Zo verliest u geen warmte.	€ 20,- (kosten van 12m2)	€ 30,- per jaar
Plaats een draadspanningsdoelwit. Een warmtebron met draadspanningsdoelwit (zo niet bij de draadspanningsdoelwit) dat zowel draadspanningsdoelwit, maar bespaart 20 procent op water en energie in vergelijking met een gewone draadspanning	€ 20,-	€ 54,- per jaar

Energiebespaarmeetlat

Energie besparen verhoogt het comfort in de woning en is ook gelijk verdienen. Besparen kan kosteloos door kleine aanpassingen in het gedrag. Leg jezelf eens langs onze energiebespaarmeetlat en kijk hoe je comfortabeler en energiezuiniger kunt wonen. Interesse? Neem dan **contact** met ons op!

Quick-scan Verbeter je Huis:

energieketflevoland.nl/inzicht/

Menu | Specials

energieket flevoland 0320-252004

Samen voor een energieneutraal Flevoland

energieket flevoland Verbeterjehuis

Hoe maak ik mijn huis energiezuiniger en aardgasvrij

Het Energieloket Flevoland helpt je. Beantwoord de vragen over je huis, kies je verbeteringen en ontdek wat het jou kost en oplevert.

Maatwerk-advies (Advies-op-maat):

Samen voor een mooi en duurzaam Flevoland

32

energieloket flevoland Advies 'energiezuinig wonen'

Energieloket Flevoland voor onafhankelijk advies

Het Energieloket Flevoland geeft onafhankelijk advies over energiebesparing en over het zelf opwekken van energie aan bewoners en bedrijven. Woonwaarde omhoog, energierekening omlaag. Energieloket Flevoland helpt!

Advies is mogelijk over:

- energiebesparing
- duurzame energie opwekken
- energie neutraal (ver)bouwen
- financieringen en subsidies

Waar kunnen we u helpen?

Het Energieloket Flevoland is telefonisch en digitaal bereikbaar. Ook kunt u in uw gemeente een sprekeruur bezoeken.

- Tel: 0320-252004
- Mail: energieloket@flevoland.nl
- Check uw woning: zie 'Soe de check' op www.energieloketflevoland.nl
- Spreekuur: zie voor 'waar en wanneer' uw gemeentelijke pagina op www.energieloketflevoland.nl

Naam: Maarstingh
Adres: De Telgweg 1, Dronten
Bouwperiode: 1975 - 1991
Persoonlijk gesprek gehad op: 13-10-2022

Woonwaarde omhoog, energierekening omlaag, energieloket flevoland helpt!

energieloket flevoland Advies 'energiezuinig wonen'

Gedetailleerde maatregelen voor deze woning:

- Ramen woonwonen 100+ glas investering: € 2.725,00
- Ramen slaapkamers 100+ glas investering: € 2.275,00
- Ventilator: Batenventilatie hele woning investering: met

Naam: Ullersma
Adres: Steilsping 7, Dronten
Bouwperiode: 1928 - 1991
Persoonlijk gesprek gehad op: 16-9-2022

Woonwaarde omhoog, energierekening omlaag, energieloket flevoland helpt!

Investeringssubsidie (incl. eventuele subsidies en BTW teruggeven): € 10.451,00

BTW teruggeven voor renoveerders: € 0,00

De totale EDE subsidie is: € 0,00

Doelstelling: Duurzaamheidsbijdrage: € 65,80/maand (Looptijd: 180 maanden en 1,6% rente)

Bruto Jaarlijkse Besparing: € 276,00

De advies is gebaseerd op de gegevens die u zelf heeft opgegeven en op andere bronnen. De eventuele besparing geeft geen garantie. Dit maatregelenplan kan afwijken van de maatregelen voor energiezuinigheidsmaatregelen zoals deze zijn opgenomen in de aflevering van de bouwtekeningen. Het is mogelijk dat de besparing lager is dan de berekende besparing. Het is mogelijk dat de besparing lager is dan de berekende besparing. Het is mogelijk dat de besparing lager is dan de berekende besparing. Het is mogelijk dat de besparing lager is dan de berekende besparing.

Warmtescan advies:

Adres: Kornoeije 20, Zeewolde
Bouwjaar en type: 1990, Vrijstaand
Datum Scan:

Weersomstandigheden
Buitentemperatuur: gr. Celcius,
Wind en luchtvochtigheid: %, %
Email: wilmharrie@hotmail.com

Aandachtspunten:

- De ramen op de begane grond lichten sterk op. Het kan zijn dat hier warmte verloren gaat.
- De voordeur licht rood op. Het kan zijn dat daar warmte is blijven hangen of dat er sprake is van een warmtelekage.
- Voor meer toelichting op de foto's en een gedetailleerd advies over uw woning kunt u een afspraak maken bij het Energieloket Flevoland.

Foto 1: overzichtsfoto

Foto 2: warmtebeeldfoto

Foto 3: overzichtsfoto

Foto 4: warmtebeeldfoto

Energimeter uitleenservice:

Energimeter

Energimeter uitleenservice: waar lekt energie bij jouw thuis?
Krijg inzicht en controle over je energieverbruik. Interesse?
Neem dan **contact** met ons op!

Samenwerkende Energieloketten	Totaal Begroot uren															Totaal besteed uren
Flevoland																
Menukaart: 7 Pakketten		3105 Begroot uren Urk	3105 Besteed uren Urk	3106 Begroot uren NOP	3106 Besteed uren NOP	3107 Begroot uren Dronten	3107 Besteed uren Dronten	3108 Begroot uren Zeewolde	3108 Besteed uren Zeewolde	3109 Begroot uren Almere	3109 Besteed uren Almere	3110 Begroot uren Lelystad	3110 Besteed uren Lelystad	3111 Begroot uren Provincie	3111 Besteed uren Provincie	
1. Wegwijzer (digitaal loket) 2 uur p/w per gemeente (chat, telefoon, mail)	412	103		103		103		103								583,8
			108,8		116,2		127,8		115,5							
2. Ontzorging lokaal (lokaal loket) spreekuren 2 p/w, max. 3 uur per spreekuur)	1032	258		258		258		258								1090,3
			267		307		260,3		256							
3. Ontdekken lekken (warmtescans)	270	67		69		67		67								416
			58		164		97		97							
4. Samen energie opwekken (ondersteuning bewonersinitiatieven en energie-initiatieven)	180							60		60		60				194
									73		61		60			
5. Communicatiecampagnes ondersteuning	52	26						26								54
			27						27							
6. Monitoring gemeentespecifiek	60	15		15		15		15								60
			15		15		15		15							
7. Monitoring provincie	60													60	64	64
														60	64	
Totaal	2066	469	475,8	445	602,2	443	500,2	529	583,5	60	61	60	60	60	64	2346,7

Financiën en organisatie Samenwerkende Energieloketten Flevoland

Elke gemeenten heeft de keuze gekregen om voor 2023 zijn eigen pakket samen te stellen.

Pakket-keuzen voor de gemeenten:

- Energie – advies- Op Maat (AOM) -> pakket 1 & 2
- Zonne-energie-advies Op Maat (ZOM) -> pakket 1 & 2
- EnergieBespaar-advies Op Maat (EBA) -> pakket 1 & 2
- Verbeter je huis-advies (digitale tool website) (VBH) -> pakket 1
- Energie-meter service (leenservice en storytelling) (EM) -> pakket 1 & 2
- Warmtescan-advies (WA) -> pakket 3
- Wegwijzer (1 lijns vraagbaak) -> pakket 1 & 2
- Ontzorging (1 lijns hulp) -> pakket 1 & 2
- Collectieven ondersteuning: op weg naar aardgasvrij wonen (Routekaart Duurzame Wijk) -> pakket 4
- Voorlichting & campagnes -> pakket 5
- Monitoring (database, dashboard) -> pakket 6 & 7

Project is gestart op 1 januari 2023 en op 31 december 2023 afgerond. Dekking komt van de provincie.

Uren besteed: **2.346,7 uur**.

Begroot was: 2.066 uur.

Het aantal bestede uren is hoger bij de onderdelen:

- *Warmtescans*: bij de Noordoostpolder, Dronten en Zeewolde waren meer warmtescans aangevraagd dan voorzien. In 2023 zijn de meeste aangevraagde scans ook uitgevoerd. Wat niet in te plannen was (mede door weersomstandigheden) is doorgeschoven naar 2024.
- *Service loket (wegwijzer)*: gemiddeld is 3 uur p/w per gemeente nodig, 2 uur bleek te krap begrensd.
- *Lokaal fysiek loket*: gemeenten hebben ook verzoeken neergelegd voor deelname aan beurzen, themadagen en events. Dit was aanvullend op de inloopsprekuren.

Warmtescans maken

Energieloket aanwezig bij Isolatie-event Emmeloord

5. Programma Circulair Flevoland

Samen werken aan duurzame steden en dorpen

Onze droom

Wij dromen van een economie die draait op grondstoffen die worden hergebruikt of oneindig beschikbaar zijn. Waarin we samen bouwen aan afvalvrije en circulaire steden en dorpen met schoon vervoer, gesloten kringlopen, regionaal duurzaam geproduceerd voedsel en natuur om de hoek. Een prettige en gezonde omgeving, waar veel groen en water is om extreem weer (hitte en neerslag) op te vangen.

Wat gaan we doen?

De NMFF is samen met haar lidorganisaties goed gepositioneerd – tussen bewoners, gemeenten en ontwikkelaars – en bij uitstek in staat om partijen te verbinden, te coachen en ondersteunen. We kennen de lokale en regionale ontwikkelingen bovendien goed en zijn op de hoogte van inspirerende voorbeelden van elders. Communicatie en educatie biedt ons een goed middel om met iedereen in contact te staan, waaronder onze lidorganisaties en de inwoners van Flevoland.

Vanwege de toenemende verstedelijking is het belangrijk om tot gesloten kringlopen te komen voor grondstoffen. We proberen daarvoor de hele keten te mobiliseren. Betrokkenheid van bewoners is belangrijk voor die kwaliteit en draagvlak voor transformaties.

“De NMFF zet zich in voor circulaire economie, met duurzame steden en dorpen met een aantrekkelijke woon- en werkomgeving en daadwerkelijke verlaging van de footprint van de Flevolandse bewoners, zoals voor grondstoffen.”

Samenvatting: hieraan werkten we in 2023

1. Bouwen aan circulaire steden en dorpen

We zijn bij uitstek een partij die op lokaal en regionaal niveau kan zorgen voor versnelling, en zodanig dat plannen ook beter worden. We zorgden voor betrokkenheid van bewoners omdat die kwaliteit en draagvlak belangrijk is bij transformaties. Kleinschalige initiatieven van bewoners en creatieve ondernemers stimuleerden we.

2. Succesvolle doe-democratie in wijken, dorpen en steden

Zonder enthousiaste supporters heeft een club geen bestaansrecht. De lidorganisaties zijn voor ons van essentieel belang. Initiatieven van lidorganisaties ondersteunden we met kennis, best-practices en financiële ondersteuning vanuit het NMFF-Fonds Verbraaken.

3. Slagvaardig netwerk van duurzame communities

Een belangrijke uitdaging is om de groep supporters te vergroten voor een afvalvrije en circulaire economie. We investeerden in onze aanpak via lokale duurzame communities en met de campagne 'circulaire challenges' continueerden we.

Voor dit programma hebben we de basistaken vanuit de provinciale subsidie als volgt ingezet.

Circulair Flevoland: indicatoren	Impact 2023
Omvang netwerk (aantal organisaties)	36
Omvang netwerk (aantal personen)	30
Aantal actieve groepen	28
Aantal vragen om advies of ondersteuning	873
Aantal overlegstructuren, participatieprocessen	10
Aantal bijeenkomsten (fysiek en online)	2
Aantal handreikingen, positionpapers, zienswijzen	48
Bereik thema circulair (corporate site en sociale media)	27,9 %
Bereik campagne/ project (en sociale media)	20.544
Nieuwsbrieven (project/campagnes)	1.407
In het nieuws	10

Circulair Flevoland: duurzaam leven	Begrote uren	Bestede uren
Draagvlakverbetering	150	145
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	150	150
Pionieren en projectontwikkeling	50	54
Campagnes en communicatie	212	223,7
<i>Totaal</i>	<i>562 (30 %)</i>	<i>572,7</i>

Uren besteed: **572,7 uur**.

Begroot was: 562 uur.

Het aantal bestede uren is hoger bij het onderdeel:

- *Campagnes en communicatie*: omdat er meer uren nodig waren voor de challenges.

5.1 Draagvlakverbetering voor Circulair Flevoland (3201)

Doel:

- Begrip stimuleren voor elkaars standpunten in het belang van een breed gedragen circulaire visie (provinciaal en gemeentelijk)

Impact:

Betrokken bij beleidsontwikkeling voor de circulaire transitie, waarbij 30 % van onze inbreng is overgenomen in het coalitie-akkoord van de provincie.

Voorbeeld:

Meer aandacht voor circulair en biobased bouwen is opgenomen in het nieuwe coalitie-akkoord. Ook is er meer aandacht voor circulaire landbouw.

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Nieuwe Omgevingsvisie (Inventarisatie initiatieven faal- en succesfactoren op het gebied van circulaire economie in Flevoland)	6	10
Deelnemen bijeenkomsten Platformbijeenkomsten Circulair Flevoland	16	10
Meedenken bij provinciale / MRA ketenontwikkeling, zoals project circulaire bouw (ketenproject) en biobased bouwen	16	16
Deelname aan CROL-luchthaven Lelystad (bijeenkomsten)	72	60
Stimuleren en vertalen kansen voor circulaire economie naar overheden in Flevoland	40	49
<i>Totaal</i>	150	145

Resultaten

- *Nieuwe omgevingsvisie en circulaire economie*

We brachten delen van **onze visie Circulair Flevoland** in bij het proces voor de nieuwe Omgevingsvisie FlevolandStraks, die gaat over de visie van de overheden tot 2030 en verder. Het **verkleinen van de Flevolandse voetafdruk** bij een verdere groei van bewoners en bedrijven in Flevoland is daarbij leidend voor ons.

- *Themabijeenkomsten Circulair Flevoland*

We volgden bijeenkomsten van het Provinciale Platform Circulair Flevoland dat zich richt op de stimulering van de circulaire economie. Een van de onderwerpen was de EU-regelgeving rond SUP's (**single used plastics**) en de gevolgen hiervan voor wegwerpplastic producten. Via onze **challenges** hebben we overheden en bedrijven geactiveerd op het zetten van stappen. Op verzoek van de provincie zijn we mede-partner bij het vervolg van de **1^e Flevolandse circulaire top 20 voor 2024**.

- *Stimuleren kansen voor circulair en biobased bouwen*

We ondertekenden in november 2023 het **Convenant Toekomstbestendig bouwen Natuur en Milieufederatie Flevoland sluit zich aan bij het convenant Toekomstbestendige Woningbouw - NMF Flevoland**

We benaderden diverse woningbouwcoöperaties (Centrada, Mercatus, en Oost-Flevoland Woondiensten) over de praktische invulling van de provinciaal ondertekende 'intentieverklaring circulair bouwen' (2019). We organiseerden lokale innovatielabs voor deze woningbouwcorporaties. Een accent daarbij is het verkennen van kansen voor de verdere **uitwerking van een Flevolandse bouwkringloop**. Ook het concretiseren van kansen voor toepassing van **biobased materialen bij renovatie** (verbouw) van huurwoningen en **bewuster materiaalgebruik bij keukens (circulaire keukens)**.

- *Deelname CROL-Luchthaven Lelystad*

Veel bewoners binnen en buiten Flevoland maken zich zorgen over de voorgenomen uitbreiding van luchthaven Lelystad en de toekomst van de luchtvaart in Nederland in algemene zin. Samen met onze lidorganisaties zorgden wij er in 2023 voor dat natuur, milieu en duurzaamheid **hoog op de agenda** van de luchthaven blijft staan.

We hebben zitting in de omgevingscommissie CROLL dat zich richt op het huidig gebruik van luchthaven Lelystad. We vroegen aandacht voor het **ontbreken van een natuurvergunning** voor het huidig en toekomstig gebruik, overlast door de ontwerp-aansluitroutes van luchthaven Lelystad, de klachtenregeling, vogelaanvaringsrisico's en effecten voor klimaat en windmolens.

We namen deel aan bijeenkomsten rond een **nieuw stelsel voor luchtvaartgeluid** en dat continueren we in 2024 in een landelijke werkgroep.

- *Stimuleren en vertalen kansen voor circulaire economie naar overheden in Flevoland*

We stimuleerden overheden tot stappen samen met onze lidorganisaties. We vroegen aandacht voor circulair inkopen, circulair ondernemen (**circulair ambachtscentrum**), benut afval als grondstof, activeer bewoners om circulair te handelen (**campagne Flevolandse voetafdruk**). Dit op basis van de **Inspiratiegids 'Op weg naar een circulaire economie'** [210527 Inspiratie-voor-gemeenten-op-weg-naar-een-circulaire-economie.pdf](https://www.nmfflevoland.nl/210527-Inspiratie-voor-gemeenten-op-weg-naar-een-circulaire-economie.pdf) ([nmfflevoland.nl](https://www.nmfflevoland.nl))

Innovatielab woningbouwcoöperatie Centrada

Innovatielab Oost Flevoland Woondiensten

5.2 Ondersteuning en ontwikkeling netwerk circulair Flevoland (3203)

Doel:

- Bouwen aan het maatschappelijk draagvlak voor de transitie naar een circulair Flevoland.

Impact:

Groot netwerk opgebouwd uit verschillende velden (kringloop-initiatieven, circulaire ondernemers, bouwbedrijven, afvalverwerkers, woningbouwcorporaties, kennisinstellingen, overheden) vanuit het gezamenlijke doel om samen mee grondstoffen te reduceren of hoogwaardig te hergebruiken.

Voorbeeld:

‘Onze 64 lidorganisaties werken dagelijks aan een mooi en duurzaam Flevoland. Veel ideeën blijven op de plank liggen door beperkte financiële middelen. Via ons NMFF-Fonds konden we 15 dromen van onze lidorganisaties ondersteunen en tot bloei brengen in 2023.’

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Provinciale verkiezingen: Verkennen van kansen met aangesloten lidorganisaties en natuurorganisaties voor een Circulair Flevoland.	50	50
NMFF-Fonds Verbraaken: Ondersteunen van 10 tot 15 initiatieven van lidorganisaties via het NMFF-Fonds Verbraaken die bijdragen aan duurzame steden en dorpen	50	55
Deelname GoodFoodClub van Natuur en Milieufederaties (is opgegaan in BoerBuur en Natuur)	10	5
Deelname themaoverleg circulariteit van de provinciale Natuur en Milieufederaties (kennisontwikkeling en ervaringsleren) en partner bij het Landelijk Servicepunt Circulair van de NMF's	40	35
Totaal	150	145

Resultaten

- *Visie Circulair Flevoland 2050*

Er is gesproken met meerdere lidorganisaties over onze **toekomstvisie Circulair Flevoland** met kansen voor minder gebruik van grondstoffen, meer hergebruik en versnelling van biobased grondstoffen. De interviews verrijkten de visie. De visies, interviews met lidorganisaties, en filmportretten worden onderdeel van een speciale uitgave met oog op ons toekomstig 40 jarig jubileum.

- *Provinciale Staten en Waterschapsverkiezingen*

Na de verkiezingen heeft de NMFF een brief gestuurd naar de formerende coalities met een aantal punten die we graag terug zouden zien in het coalitieakkoord. We zijn daarna door de **formateur** gevraagd om inbreng te leveren tijdens het formatieproces op het thema circulariteit.

Tijdens de Groene Netwerkbordel in september voor Statenleden, Gemeenteraadsleden, Waterschapsleden, wethouders en gedeputeerden organiseerden we een interessante **veldexcursie** over Circulair Flevoland. Hierdoor werd de dialoog gevoed. Deelnemers vulden hun eigen persoonlijke circulaire challenge in, die ook op de foto werd vastgelegd. Daarnaast maakte ieder een eigen schatting van de **grootte van de voetafdruk**.

Ook namen we deel aan een **speeddate- avond** waarop maatschappelijke organisaties zich presenteerden aan nieuwe Statenleden na de zomer. Daarin hebben we ook onze circulaire challenges centraal gesteld.

- *Deelname GoodFoodClub van de provinciale Natuur- en Milieufederaties*

Het opgebouwde netwerk GoodFoodClub is in 2023 onder de vlag van het nieuwe project **BoerBuur en Natuur** verder gegaan. Boer en Buur die samenwerken aan oplossingen voor een toekomstige landbouw. Dat is de gedachte achter dit nieuwe project mede gesteund door een bijdrage van de Postcode Loterij. We ondersteunen in iedere provincie 2 coalities om samen te doen, te leren en te bouwen aan een beweging die landbouw en natuur combineert. Voor Flevoland zijn dit: st. Wijnbouw Lelystad en de Burgerboerderij Oosterwold. [Homepagina - Boer&Buur met Natuur \(boerenbuurmetnatuur.nl\)](http://boerenbuurmetnatuur.nl)

- *Deelname themaoverleg circulariteit van de provinciale Natuur- en Milieufederaties*

Om kennisontwikkeling en ervaringsleren te stimuleren is in 2023 meerdere malen afgestemd met andere Natuur en Milieufederaties betreffende grote transitieopgaven op het gebied van de circulaire economie, waarbij we het thema **circulaire ambachtscentra** verdiepten. We organiseerden een presentatie over onze circulaire challenges gericht op het verkleinen van de voetafdruk.

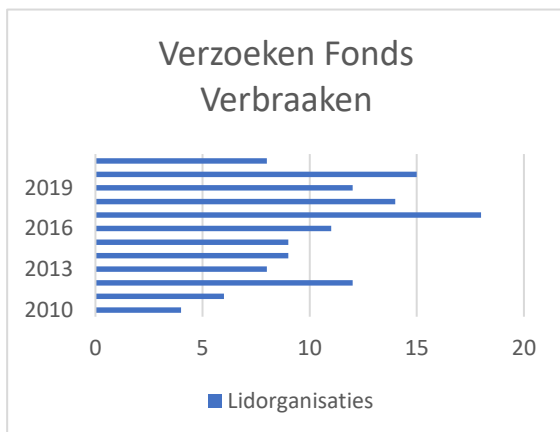
- *NMFF-Fonds Verbraaken: dromen komen uit*

Door een bijdrage vanuit het NMFF-Fonds kunnen lidorganisaties activiteiten uitvoeren, die anders op de plank waren blijven liggen. De NMFF geeft jaarlijks steun door het ter beschikking stellen van deskundigheid vanuit het bureau of door een financiële bijdrage van het NMFF-Fonds.

We ontvingen in 2023 een recordaantal van 17 verzoeken voor ondersteuning. Een daarvan konden we direct honoreren via ons aparte Project Plan Boom (boomaanplant in het studentenbos op Landgoed Roggenbotstaete). Een aanvraag konden we niet honoreren omdat deze buiten de criteria viel. Het bestuur heeft de beoordeling en toekenning van de Fondsaanvragen ter hand genomen.

In 2023 heeft het NMFF-Fonds aan **15 dromen** een financiële bijdrage gegeven:

- KNNV Lelystad: voor aanschaf van materialen voor een plantenkenniscursus.
- Groei & Bloei Lelystad: voor beamer & scherm voor lezingen milieuvriendelijk tuinieren.
- St. Participatie Wisentbos (Dronten): voor renoveren van een vleermuisonderkomen.
- St. Wijnbouw Lelystad: voor communicatiemiddelen.
- 4Fusion (Lelystad): voor flyers voor jongeren over vakantie-activiteiten.
- St. Bultparkcomité (Lelystad): voor aanplant van struiken en struweel voor insecten.
- IVN Zeewolde: voor vervanging van tien informatiepanelen rond de Roode Schuur.
- St. Zelfbeheer Hoekwierde (Almere): voor de aanschaf van 6 eendenmanden.
- IVN Lelystad: voor de aanschaf van een scharrelkidskar.
- Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk: Masterclass over IJsselmeergebied en klimaatverandering.
- St. Dop en Erwt (Lelystad): voor duurzame ledverlichting in hun excursieruimte.
- Coöp. BoerenNatuur Flevoland: voor informatieborden over agrarisch natuurbeheer.
- Ned. Bijenhoudersvereniging Oostelijk Flevoland: voor zadenpakketjes voor infomarkten.
- St. Vogel en Natuurwacht Flevoland: voor nachtzichtkijkers voor avondexcursies.
- Ver. Milieuvriendelijk Tuinieren, Volkstuinvereniging Zuigerplas en Biotuinen Lelystad: voor drie workshops over anders omgaan met groenten (kiemen en fermenteren).

Ontwikkeling Fondsaanvragen

Aanplant inheemse struiken in Bultpark Lelystad

5.3 Pionieren en projectontwikkeling Circulair Flevoland (3203)

Doel:

- Belangrijke actoren op het thema circulaire economie stimuleren om elkaar te versterken en aan te vullen.

Impact:

Kansen voor circulair bouwen en bewonersbetrokkenheid vertaald tot nieuwe versie van Handboek Bouwen voor de Toekomst van de Natuur en Milieufederaties.

Voorbeeld:

We gaan voor goud! In 2023 ondertekenden we het Convenant Toekomstbestendig Bouwen. In het covenant staan ambitieuze afspraken, die strenger zijn dan de huidige wettelijke normen. Partners zijn maatschappelijke organisaties, overheden en bedrijven. Zij werken samen eraan om van het covenant een landelijke norm te maken.

Voorbeeld:

Studenten met een afgeronde MBO-opleiding en HBO studenten verkenden kansen voor circulaire verbouw van het voormalige Postkantoor in Lelystad.

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Meehelpen van het ontwikkelen van een onderwijsprogramma voor MBO en HBO, onder meer via deelname aan de campagne circulaire challenges	40	30
Vertalen van kansen voor circulaire oplossingen in projecten, zoals voor de circulaire bouw is gedaan, samen met stakeholders, en onderwijs, en kennispartners (Handboek Toekomstbestendig Bouwen)	10	24
Totaal	50	54

Resultaten

- *Meehelpen ontwikkelen onderwijsprogramma*

We stimuleren graag waar kansen liggen. Een daarvan was de **co-maker** waarbij studenten in groepsopdrachten een ontwerp uitwerkten voor **circulaire verbouw van het voormalige Postkantoor** in Lelystad. Hieraan namen HBO-studenten en Duaal-studenten (met een MBO-diploma) deel van de Duurzame Bouwkunde van Windesheim Flevoland. De NMFF bedacht de opdracht en beoordeelde ook de studenten in 2023. Er zijn 4 ontwerpen door de studenten gemaakt.

- *Vertalen van kansen voor circulaire oplossingen in projecten*

We hielpen mee aan de update van het **vernieuwde handboek Bouwen voor de Toekomst**. Zo leverden we een Flevolandse cases aan. Flevoland timmert al jaren aan de weg van biobased en circulair bouwen. En onderwijs leggen de overheden de lat steeds hoger. We onderschrijven graag deze ambitie met daadkracht in de praktijk. De handleiding biedt talloze wenkende perspectieven. Het vernieuwde handboek wordt in het 1e kwartaal van 2024 gelanceerd.

Zie ook: [Bouwen voor de Toekomst - Natuur en Milieufederaties](#)

Workshop meten van fijnstof voor leerlingen Aeres MBO Almere

5.4 Campagnes en communicatie Circulair Flevoland (3204)

Doel:

- Versterken van het draagvlak voor een circulaire economie en het beleefbaar maken van de circulaire transitie door en voor de inwoners van Flevoland.

Impact:

48 challenges met 873 deelnemers

783.000 kg. CO2 en 15 kg grondstoffen bespaard

1.407 nieuwsbrieflezers lokaal duurzaam nieuws

15.245 bewoners bereikt via de duurzame communities

600 initiatieven zichtbaar gemaakt die werken aan duurzame steden en dorpen

10 Radio-items 'circulair' (wekelijks 52.000 luisteraars, bron Omroep Flevoland)

Voorbeeld:

Via de challenges bespaarden bijna duizend bewoners bijna 1 miljoen CO2 en 15 kg. grondstoffen. Stel dat alle Flevolandse dat zouden doen. Dan maken we echt impact!

Leerlingen ROC Flevoland actief met challenges!

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Campagne circulaire challenges 'Verklein je voetafdruk'	609	151,7
Communicatie-inzet voor nieuws over circulaire samenleving (woordvoering media, communicatieondersteuning lidorganisaties, website-onderhoud)	30	30
Berichten over circulaire onderwerpen die centraal staan in PS-vergaderingen (nieuwsbrief NMFF-website en sociale media)	12	12
Actuele circulaire thema's (betreft de voorbereiding en opname) voor 2-wekelijkse radio-rubriek 'milieu en duurzaamheid' bij Omroep Flevoland en maken blog	25	30
<i>Totaal (inzet van 212 uren betreffen basistaken provinciale subsidie)</i>	<i>676</i>	<i>223,7</i>

Door het invullen van de Flevolandse Voetafdruk test komt je er snel achter hoeveel ruimte jouw leefstijl in beslag neemt. Door het beantwoorden van de vragen over het verwarmen van je huis, keuze kleding, vervoerskeuze, vakantie en afval zie je gelijk hoe je als Flevolandse inwoner scoort ten opzichte van de gemiddelde Nederlander. Daarnaast krijg je handige tips om je voetafdruk (nog) kleiner te maken.

Resultaten

- Via onze campagne Circulaire Challenges daagden we inwoners, ondernemers, werknemers, overheden, scholen en sportclubs uit om een stap te zetten om de voetafdruk te verkleinen. We gingen daarbij een samenwerking aan met Sportservice Flevoland bij de sportieve challenges. Er waren 48 challenges, waarvan aan 1 meedoen genoeg was. 873 deelnemers aanvaardden een challenge en bespaarden hierdoor 783.000 kg. CO2 en 15 kg grondstoffen.
Zie [Circulaire Challenges: verklein jouw voetafdruk - NMF Flevoland](#)
- Via de lokale duurzame sites maakten we 600 initiatieven zichtbaar die werken aan duurzame steden en dorpen. Maandelijks verstuurden we een thematische nieuwsbrief, mede gekoppeld aan de circulaire challenges. Er zijn 1.407 lezers van deze lokale duurzame nieuwsbrieven.
- Op onze **themapagina** [Circulair Flevoland - NMF Flevoland](#) plaatsten we nieuws over circulair Flevoland, en over de voortgang van onze projecten en activiteiten.
- Er verschenen verschillende artikelen die **complexe politieke onderwerpen** makkelijker uitlegden voor onze achterban. Een aantal voorbeelden hiervan zijn artikelen over het convenant Toekomstbestendig bouwen, een inwonersmeetnetwerk Fijn Stof, en systeeminnovaties richting een circulaire landbouw.
- Bij **Omroep Flevoland** heeft de directeur **10 keer** een toelichting gegeven bij de rubriek 'Milieu en Duurzaamheid' op actuele circulaire-onderwerpen, zoals nut van statiegeld, vermindering voedselverspilling, EU-regelgeving gericht op reparatie en hergebruik, EU-regelgeving gericht op verbod SUP's (single used plastics), EU-regelgeving vermindering microplastics, EU wens voor recycling van onverkochte kleding en schoenen, onze kwaliteit kraanwater, Earth Overshoot Day, voetafdruk van huisdieren, en Green Washing. Alle onderwerpen zijn hier te vinden: [Vera blogt - NMF Flevoland](#)

6 Programma Rijke Natuur en Mooi Flevoland

Mooi en vitaal

Onze droom

Wij dromen van een mooi Flevoland met (soorten)rijke en toegankelijke natuurgebieden. Landschappen en natuur die in evenwicht zijn met (bestaande en nieuwe) economische activiteiten (zoals energieproductie) en bestand tegen klimaatverandering. En waarin het aantal bezoekers van de Flevolandse natuur is verdubbeld.

Wat gaan we doen?

Samen met onze lidorganisaties stimuleren we dat ruimtelijke plannen beter en meer gedragen worden. De NMFF kent ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie op haar duimpje, weet hoe de politieke hazen lopen, heeft veel ruimtelijk-juridische kennis in huis en kan haar lokale netwerk inzetten. Dit geeft ons positie in ons streven naar de realisatie van ecologische verbindingen, goede basisvoorwaarden voor de natuur en klimaatbestendige ontwikkelingen. Ambities die door de decentralisatie van de ruimtelijke ordening en het natuurbeleid steeds meer beïnvloed worden door regionale en lokale beslissingen.

Rijke natuur en een mooi landschap

We streven naar de realisatie van ecologische verbindingen, goede basisvoorwaarden voor de natuur en klimaatadaptatieve ontwikkelingen. Ambities die door de decentralisatie van de ruimtelijke ordening en het natuurbeleid beïnvloed worden door regionale en lokale beslissingen.

“De NMFF zet zich in om in een groeiende provincie de ruimte en voorwaarden te blijven vinden voor een soortenrijke en gevarieerde natuur en een gezond en aantrekkelijk landschap dat ook voorbereid is op de gevolgen van klimaatverandering (klimaatadaptatie).”

Samenvatting: hieraan werkten we in 2023

1. Natuurinclusief en klimaatadaptatief Flevoland

Op kansrijke plekken proberen we ruimtelijke plannen bij te stellen, zodat er sprake is van een natuurinclusieve en klimaatadaptatieve ontwikkeling. Speerpunten zijn: bodem en water sturend in de ruimtelijke inrichting, en verbeteren van de lucht-, bodem- en waterkwaliteit.

2. Ruimte voor natuur en nieuwe natuur

We zoeken als onafhankelijke partij samen met bewoners naar mogelijkheden om meer natuur te creëren, zoals via boomaanplant van ons Project Plan Boom.

3. Stimulering beleving Flevolandse natuur

Via onze Natuurcommunity MooiFlevoland.nl inspireerden we bewoners over de rijke natuur en het mooie landschap. Activiteiten van onze lidorganisaties zetten we zo in de etalage. Natuur beleven draagt ook bij aan een goede gezondheid.

Voor dit programma hebben we de basis taken vanuit de provinciale subsidie als volgt ingezet.

Natuur en Ruimte: indicatoren	Impact 2023
Omvang netwerk (aantal organisaties)	23
Omvang netwerk (aantal personen)	88
Aantal actieve groepen	23
Aantal vragen om advies of ondersteuning	30
Aantal overlegstructuren, participatieprocessen	5
Aantal bijeenkomsten (fysiek en online)	16
Aantal handreikingen, positionpapers, zienswijzen	15
Bereik thema natuur (corporate site en sociale media)	33,1 %
Bereik campagne/ project (en sociale media)	6.994
In het nieuws	8

Mooi en Natuurrijk Flevoland	Begrote uren	Bestede uren
Draagvlakverbetering	100	106
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	150	167
Pionieren en projectontwikkeling	50	16
Campagnes en communicatie	169	255
Totaal	469 (25 %)	544

Uren besteed: **544 uur**.

Begroot was: 469 uur.

Het aantal bestede uren is hoger bij de onderdelen:

- *Ondersteuning en ontwikkeling netwerk*: vanwege de organisatie van Groene Netwerkbommel waarvoor we dit keer de hoofdorganisator waren.
- *Campagnes en communicatie*: vanwege communicatie voor MooiFlevoland.nl , zoals een update van alle natuurgebieden en activiteiten die op de site staan.

Het aantal bestede uren is lager bij de onderdelen:

- *Pionieren en projectontwikkeling*: de organisatie van de Groene Pluim is verschoven naar 2024, omdat de organisatie van de Groene Netwerkbommel meer tijd vergde dan voorzien.

6.1 Draagvlakverbetering Natuur en Ruimtelijke kwaliteit Flevoland (3301)

Doel:

- Begrip stimuleren voor elkaars standpunten in het belang van een breed gedragen natuurinclusieve ruimtelijke visie die ook rekening houdt met klimaatverandering (provinciaal en gemeentelijk)

Impact:

Betrokken bij beleidsontwikkeling, waarbij 50 % van onze inbreng is overgenomen in de Strategische Agenda.

Voorbeeld:

Er is in 2023 meer aandacht voor het belang van een klimaatrobuuste ruimtelijke inrichting, waarbij water en bodem sturend zijn. Hiervoor vragen we al sinds 2009 aandacht.

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Advisering over het landelijk gebied, water, natuur en klimaatadaptatie van provincie en gemeenten, en de omgevingsvisie Flevoland	50	50
Deelname en beleidsinbreng speerpunten van de omgevingsvisie, programma Flevoland Natuurinclusief, programma nieuwe natuur, toekomstbestendig IJmeer/Markermeer (TBES), duurzame groei Almere (Almere 2.0), Nationaal Park Nieuw Land, Strategische Agenda Woningbouw	50	56
Totaal	100	106

Resultaten

- **Advisering op het gebied van landelijk gebied, water, natuur en klimaatadaptatie**

We namen deel aan een aantal provinciale beleidsprogramma's, waaronder de **Strategische Agenda**. Dit is een visiedocument van de Provincie, en andere overheden, dat aangeeft hoe een aantal ruimtelijke uitdagingen een plek dienen te krijgen in Flevoland. Denk aan woningbouw, energie-opwek, mobiliteit, natuur en landbouw. Dat vertaalt zich naar de **Omgevingsvisie**. Uitgangspunt voor onze inbreng was onze eigen Visie 2050.

- **Deelname en beleidsinbreng in provinciale speerpunten**

Er is in totaal 25 keer een beleidsinbreng gegeven in de vorm van een advies of een zienswijze op ruimtelijke plannen. Een voorbeeld is onze zienswijze op de plannen van de gemeente Lelystad om **buitendijkse woningen** te gaan bouwen. We menen dat het Markermeer en IJsselmeer belangrijk zijn als klimaatbuffer, en dat buitendijkse woningbouw daarbij niet past. Ook zijn zienswijzen ingediend over boerenmolens, en batterij-opslag. Tevens hebben we input geleverd richting overheden met het oog op de waterkwaliteit in Flevoland en de verplichtingen vanuit de Kaderrichtlijn Water.

- **Meedenken beleid uitdaagrecht**

Op verzoek van de provincie hebben we meegedacht over kansen voor het vormgeven van het **uitdaagrecht**. Dit is een nieuwe participatievorm, waarbij burgers een deel van het beheer van de openbare ruimte overnemen van provincie of gemeenten. In 2024 gaan we bijeenkomsten organiseren om ook lidorganisaties kennis te laten maken met het uitdaagrecht. Een van onze voorstellen was het instellen van een **maatschappelijke raad**.

6.2. Ondersteuning en ontwikkeling netwerk Ruimte en Natuur (3302)

Doel:

- Bouwen aan maatschappelijk draagvlak voor een natuurinclusief en klimaatadaptief Flevoland.

Impact:

We zijn een vertrouwde partner die stakeholders vertegenwoordigt in verschillende ruimtelijke processen en meedenkt over ruimtelijke inpassingen met oog voor klimaat, natuur, water en bodem. We maken daarbij gebruik van een groot netwerk opgebouwd uit verschillende velden (natuurorganisaties, landschapsorganisaties, ecologen, aquatisch ecooloog, hydrologen, biologische agrariërs, natuurinclusieve boeren, kennisinstellingen, overheden).

Voorbeeld:

'In september organiseerden we de Groene Netwerkbijeenkomst voor nieuwe Statenleden, Waterschapsbestuurders, gemeenteraadsleden, wethouders en Gedeputeerden. Bijna 60 deelnemers inspireerden we met onze toekomstvisie voor 2050 en via veldexcursies gingen we in gesprek.'

Activiteiten:

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Provinciale verkiezingen: Visiebijeenkomsten voor aangesloten lidorganisaties, groene partner-organisaties, landbouworganisaties en betrokken bewoners (subthema bijeenkomsten over ruimtelijke maatregelen klimaatadaptatie, natuurinclusieve stedelijke ontwikkeling, natuurinclusief bouwen, natuurinclusieve energietransitie, natuurinclusieve samenleving)	40	40
Loket Ruimte: vraagbaak voor microplanologische diensten gericht op bescherming van het natuurnetwerk	42	42
Faciliteren netwerk van groene NGO's in Flevoland: - groene directeurenoverleg, (4 x 4 uur = 16 uur) - natuurbeschermingsoverleg (NBO), (4 x 8 = 32 uur) - groene voorlichters/vrijwilligersoverleg (4 x 4 uur = 16 uur)	64	85
Deelname themaoverleg Ruimte en Natuur van de provinciale Natuur- en Milieufederaties (kennisontwikkeling en ervaringsleren)	4	0
Totaal	150	167

Resultaten

- **Visie 2050**

Met verschillende natuurgroepen is gesproken over de visie. Deze interviews verrijkten de visie. Aan de vooravond van de provinciale verkiezingen is de visie gepresenteerd tijdens een politieke bijeenkomst. Dit was de eerste keer dat we onze visie openbaar maakten. Er was veel enthousiasme over de integrale manier van kijken naar de verschillende transitithema's biodiversiteit, klimaatadaptatie, grondstoffen, voedsel en energie.

Kennismaking met nieuwe gedeputeerde Hofstra

- **Provinciale Statenverkiezingen**

Na de Provinciale Statenverkiezingen hebben we in samenwerking met het Flevo-Landschap, Landschapsbeheer, IVN, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer aan alle **nieuwe Statenleden en Waterschapsleden** een **felicitekaart** gestuurd. Hierop stonden onze gezamenlijke punten en een gespreksuitnodiging. Uit deze kaart zijn meerdere gesprekken voortgekomen met Statenleden en nieuwe Gedeputeerden. NMFF organiseerde deze actie.

- **Groene Netwerkborrel**

Op 22 september 2023 organiseerden we samen met Landschapsbeheer, het Flevo-Landschap, IVN, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer **de Groene Netwerkborrel**. Nieuwe Statenleden, Gemeenteraadsleden, Waterschapsleden, wethouders en gedeputeerden konden zo kennis maken met de visie en het werk van de groene organisaties. Tijdens de middag hebben alle deelnemende organisaties hun toekomstvisie gepresenteerd. NMFF organiseerde deze borrel als hoofdtrekker.

Gesprek met nieuwe gedeputeerde Klopman

- **Loket Ruimte**

Via mail en telefoon zijn diverse vragen over ruimtelijke opgaven van bewoners en lidorganisaties beantwoord. Enkele daarvan zijn doorverwezen naar relevante instanties en organisaties zoals een gemeente. In 2023 zijn 15 ruimtelijke adviezen gegeven aan bewoners en lidorganisaties.

- **Faciliteren van netwerk van groene NGO's in Flevoland**

De grootste natuur- en milieuorganisaties van Flevoland vormen een netwerk, waarin regelmatig overleg en afstemming plaats vindt. Partners van dit netwerk zijn het Flevo-Landschap, Landschapsbeheer Flevoland, IVN-Flevoland, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en het NMFF. Het netwerk omvat 3 verschillende overleggremia: Directeurenoverleg, Natuurbeschermingsoverleg en het Communicatie & Vrijwilligersoverleg. NMFF faciliteert het overleg en voert het secretariaat.

- **Groene Directeurenoverleg**

Vier keer is door de directeuren overlegd. Hierbij zijn de **strategische lijnen** uitgezet en is uitgewisseld hoe de verschillende organisaties elkaar kunnen versterken. Ook is een uitwisseling geweest met de voormalige **Commissaris van de Koning** na de provinciale verkiezingen.

- **Natuurbeschermingsoverleg**

Er is vier keer overlegd door **beleidsmedewerkers**. Tijdens deze overleggen zijn beleidsonderwerpen geïnventariseerd waarop de organisaties kunnen samenwerken. Het overleg heeft een **operationeel** karakter, en kan agendasettend zijn voor het directeurenoverleg. De provincie is op verzoek agendalid.

- **Groene voorlichters/vrijwilligersoverleg**

Er is vier keer overlegd door medewerkers gericht op vrijwilligersbeleid of communicatie. Tijdens deze overleggen is op **operationeel** geïnventariseerd waarop de organisaties kunnen samenwerken bij ondersteuning van vrijwilligers. Een van de activiteiten waarover is afgestemd is het **Groene Vrijwilligersfestival** en de **Groene Academie**. Extra partner bij dit overleg is de organisatie Stad&Natuur Almere. De provincie is op verzoek participant bij dit overleg, vanwege de **Agenda Natuurinclusief Flevoland**.

- **Themaoverleg Ruimte en Natuur**

Het meeste overleg vindt plaats in een gezamenlijke app-groep. Desgewenst wordt samengewerkt bij ruimtelijke plannen, zoals bij het beleid rond stikstof. Of bij zienswijzen richting de nieuwe nota van Defensie. We hebben niet deelgenomen aan aparte thematafels, omdat deze minder relevant waren voor Flevoland.

6.3 Pionieren en projectontwikkeling Natuurinclusief en Klimaatadaptief Flevoland (3303)

Doel:

- Belangrijke actoren op het thema natuur stimuleren om elkaar te versterken en aan te vullen, waaronder burgerinitiatieven.

Impact:

Uitreiking jaarlijkse Groene Pluim.

Aandacht voor initiatieven van burgers voor meer natuur in Flevoland

Voorbeeld:

De laatste winnaar van Groene Pluim was Ab Krook. Het thema van die editie was bomen en burgerinitiatieven.

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Werving deelnemers Groene Pluim	10	16
Beoordeling genomineerden Groene Pluim	10	0
Organisatie bijeenkomst uitreiking Groene Pluim	30	0
Totaal	30	16

Resultaten

Traditiegetrouw wordt begin van het nieuwe jaar de winnaar van de Groene Pluim bekend gemaakt. De voorbereiding daarvan start in het half jaar daarvoor. De organisatie van de Groene Netwerkbommel vroeg meer tijd dan aanvankelijk begroot. Als gevolg daarvan is de organisatie van De Groene Pluim verschoven naar 2024. Het thema van de Groene Pluim 2024 wordt "Boeren en burgers die werken aan oplossingen voor een toekomstbestendige landbouw, en zo bouwen aan een beweging die landbouw en natuur combineert." De voorbereidingen daarvan zijn in 2023 in gang gezet.

6.4 Campagnes en communicatie Natuurinclusief en Klimaatadaptief Flevoland (3304)

Doel:

- Versterken van het draagvlak voor een biodiverse natuur en vergroten van de beleving door en voor de inwoners van Flevoland.

Impact:

MooiFlevoland met natuuractiviteiten en met 6.632 online bereik

Plan Boom: extra plant van 7.500 inheemse bomen in 2023 (in totaal extra: 19.831 bomen)

Nacht van de Nacht: jaarlijkse viering van het duister voor nachtdieren met 10.836 bezoekers

8 Radio-items 'natuur, klimaatadaptatie en waterkwaliteit' (wekelijks 52.000 luisteraars, bron Omroep Flevoland)

Voorbeeld:

Samen met onze lidorganisaties zijn er 7.300 bomen geplant in Flevoland.

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Plaatsen aanbod natuuractiviteiten op site MooiFlevoland.nl	52	100
Aanbod natuuractiviteiten communiceren (twitter, facebook, instagram (1 uur p/w)	52	40
Communicatie-inzet voor nieuws over natuur en klimaatadaptatie (woordvoering media, communicatieondersteuning lidorganisaties, website onderhoud NMFF)	28	30
Berichten over natuur en klimaatadaptatie onderwerpen die centraal staan in PS-vergaderingen (nieuwsbrief, website en sociale media)	12	20
Natuur of klimaatadaptatie-items (betreft de voorbereiding en de opname) voor de 2-wekelijkse radio-rubriek 'milieu en duurzaamheid' bij Omroep Flevoland en maken blog	25	65
Totaal	169	255

Resultaten

- Via **MooiFlevoland.nl** bereikten we 6.632 bezoekers. De natuuractiviteiten die op de kaart staan zijn dit jaar geupdate. Dit vergde meer inzet dan was voorzien. Het accent op MooiFlevoland.nl ligt op het bieden van een **totaalaanbod voor natuurliefhebbers**, zoals ook aandacht voor bijeenkomsten en cursussen van onze Groene lidorganisaties (groot en Klein). Met Sportservice Flevoland verkenden we samenwerkingskansen.

[MooiFlevoland.nl, natuurlijk doen!](#)

De jaarlijkse Viering van de **Nacht van de Nacht** trok weer vele bezoekers. Voorafgaand informeerden we gemeenten en bewoners over tips voor beperking lichthinder, omdat het duister steeds schaarser wordt en nachtdieren daar hinder van ondervinden. De Nacht trok veel media-aandacht en 10.836 bezoekers. Stad&Natuur organiseerde een speciaal nachtelijk beleefevent.

[Home - Nacht van de Nacht](#)

24 oktober 2024 vieren we de volgende Nacht van de Nacht.

- Op onze **themapagina** [Rijke Natuur en Ruimte - NMF Flevoland](#) plaatsten we nieuws over biodiversiteit en klimaatadaptatie in Flevoland, en over de voortgang van onze projecten en activiteiten.
- Er verschenen verschillende artikelen die **complexe politieke onderwerpen** makkelijker uitlegden voor onze achterban. Een aantal voorbeelden hiervan zijn artikelen over de stikstofmaatregelen in Flevoland, en de Defensieplannen voor Flevoland.
- Bij **Omroep Flevoland** heeft de directeur **8 keer** een toelichting gegeven bij de rubriek 'Milieu en Duurzaamheid' op actuele natuurgerichte onderwerpen, zoals agrarische natuur, kwaliteit van Nederlandse wateren, de gezondheidscheck van de Aarde en over de provincial verkiezingen en het coalitie-akkoord. Alle onderwerpen zijn hier te vinden: [Vera blogt - NMF Flevoland](#)

Landgoed Roggebotstaete verrijkt met extra boomaanplant samen het MBO en HBO studenten.

7. Programma Regulier

In 2020 hebben we een nieuw meerjarenbeleidsplan voor de periode 2020 – 2024 ontwikkeld samen met onze lidorganisaties. We zijn een professionele, gezaghebbende vereniging, die zelfstandig en op verzoek met perspectiefrijke initiatieven komt. Een vereniging die deelneemt aan uitwisseling van standpunten en deze uitwisseling ook zelf organiseert.

Om dat te kunnen bereiken, zijn we een organisatie met een klein bureau met een zakelijke, professionele bedrijfsvoering.

Dit Programmadeel draagt bij aan de optimale invulling van het provinciale meerjarenprogramma en een professionele bedrijfsvoering van Natuur en Milieufederatie Flevoland.

We zetten de basistaken vanuit de provinciale subsidie als volgt in.

Regulier: indicatoren Corporate	Impact 2023
Omvang netwerk (aantal lidorganisaties)	64
Omvang netwerk (aantal personen)	19.000
Aantal vragen om ondersteuning	15
Aantal overlegstructuren, participatieprocessen	2
Aantal bestuur en verenigingsbijeenkomsten (ALV)	6
Aantal nieuwe lidorganisaties	3
Bereik algemeen (corporate site en sociale media)	23.042
Nieuwsbrieven	1.081
In het nieuws	29

Integraal	Begrote uren	Bestede uren
Draagvlakverbetering	75	90
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	60	67,5
Pionieren en projectontwikkeling	0	
Campagnes en communicatie	53	69
<i>Totaal</i>	<i>188 (10 %)</i>	<i>226,5</i>

Uren besteed: **226,5 uur**.

Begroot was: 188 uur.

Het aantal bestede uren is hoger bij de onderdelen:

- *Draagvlakverbetering*: vanwege de toegenomen uitwisseling met statenleden.
- *Campagnes en communicatie*: een vernieuwde huisstijl is doorgevoerd in onze corporate website, populair jaarverslag en sociale media.

7.1 Draagvlakverbetering algemeen (3401)

Doel:

- Begrip stimuleren voor elkaars standpunten in het belang van een breed gedragen duurzame visie (provinciaal, gemeentelijk en bij stakeholders)

Impact:

Een **brede groep supporters**

5.400 adviezen aan burgers, lokale en regionale organisaties

Voorbeeld:

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Uitwisseling met Statenfracties	25	30
Zomerronde bestaande uit gesprekken met bestuurders (waaronder de 6 milieuwethouders) en relevante stakeholders (o.a. LTO-Noord, Boer&Natuur, Waterschap Zuiderzeeland, Aeres, Windesheim, WUR, woningbouwcorporaties, Bedrijfskringen, VNO-NCW) 15 gesprekken	25	30
Algemene beleidsinbreng voor zover het profiel van Natuur en Milieufederatie Flevoland versterkend	25	30
Totaal	75	90

Resultaten

Vanwege de verkiezingen was er meer uitwisseling met **statenfracties**.

Met de voormalige **Commissaris van de Koning** is een apart overleg geweest als reflectie op het groene Flevolandse netwerk (de civil society).

In 2023 hebben we onze **kennismakingsronde met lokale wethouders** afgerond. Met alle wethouders van de zes Flevolandse gemeenten hebben we nader kennis gemaakt samen met onze **lidorganisaties**.

Een nadere verkenning is bij **Bedrijfskringen** uitgevoerd gericht op samenwerking rond thema's als circulair ondernemen, en natuurinclusieve en klimaatadaptieve bedrijventerreinen. Op basis hiervan is geconstateerd dat er kansen liggen om meer samenwerking op te zoeken.

De directeur is lid van de **Lokale Actiegroep (LAG) Flevoland** die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het Flevolandse **LEADER-programma**. Dit programma is gericht op het stimuleren van initiatieven vanuit de samenleving. De ontwikkeling van een nieuw programma LEADER stond dit jaar centraal. De directeur heeft meegedacht en geadviseerd over de ontwikkelingsrichting (de LOS) van het nieuwe LEADER-programma. Het nieuwe programma is begin 2024 geopend voor projectplannen. De directeur nam ook bij de vorige periode deel aan de LAG en is in november 2023 opnieuw aangesteld door Gedeputeerde Staten.

[Organisatie LEADER Flevoland 2023 - 2027 - Provincie Flevoland](#)

Samen met de lidorganisaties in gesprek met de wethouders in alle gemeenten

Op bezoek bij wethouder in Dronten

Op bezoek bij wethouder in Zeewolde

Op bezoek bij wethouder in Lelystad

Op bezoek bij wethouders in Noordoostpolder

Op bezoek bij wethouder op Urk

7.2. Ondersteuning leden en ontwikkeling van de Vereniging NMFF (3402)

Doel:

- *Bouwen aan een actieve en robuuste Vereniging met verbonden lidorganisaties Flevoland.*

Impact:

64 aangesloten lidorganisaties

Voorbeeld:

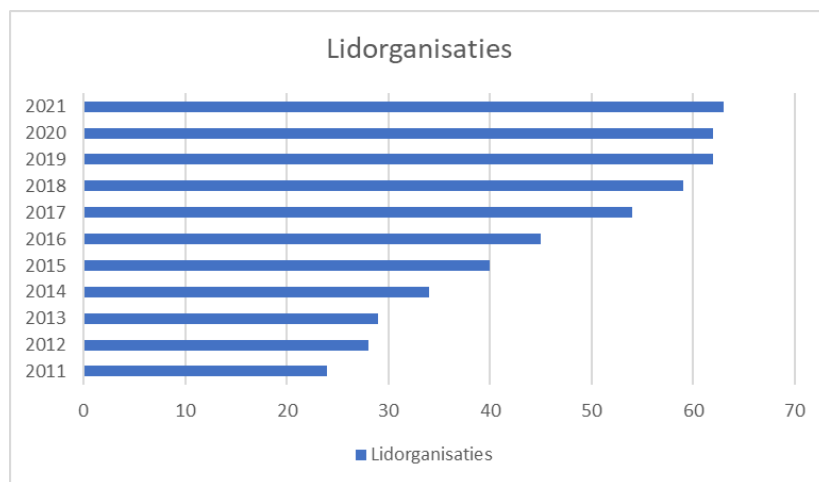
'Onze 64 lidorganisaties werken dagelijks aan een mooi en duurzaam Flevoland. Het lukt om de groei van de afgelopen jaren vast te houden.'

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Jaarlijkse ALV met excursie	60	67,5
<i>Totaal</i>	<i>60</i>	<i>67,5</i>

Het aantal lidorganisaties weten we de afgelopen jaar vast te houden.

Jaarlijks is de Algemene Ledenvergadering die we combineren met een veldexcursie. In 2023 was dat met de winnaar van de Groene Pluim, waarmee we samen met onze lidorganisaties een bomenexcursie maakten.

7.3 Communicatie algemeen (3403)

Doel:

- *Versterken van het draagvlak voor een duurzaam Flevoland.*

Impact:

103.928 m

48.214 online bereik

30 radio-items (Omroep Flevoland: 55.714 luisteraars)

Voorbeeld:

Onze samenwerking met Omroep Flevoland en de 2-wekelijkse radiorubriek 'milieu en duurzaamheid' draagt bij tot het bereiken van meer Flevolandse.

Activiteiten

Producten / processen	Begrote uren	Bestede uren
Communicatie-overleg NMF's	8	8
Technisch onderhoud sites en hosting (sites en socials)	10	15
Jaarlijkse impact-meting	8	10
NMFF-corporate folder/ filmpje	8	6
Publieksvriendelijke versie van jaarverslag en meerjarenbeleidsplan	8	10
Nieuwe lidorganisaties en wijziging NAW lidorganisaties (11 x 1 uur)	11	20
Totaal	53	69

Hier treft u: [Over ons - NMF Flevoland](#)

- [Onze publieksversie van het jaarverslag.](#)
- [Onze impactmeting](#)

8. Organisatie-ontwikkeling en beleid

Om als goede-doelenorganisatie invulling te kunnen geven aan onze missie, zorgen we ervoor dat de volgende zaken goed voor elkaar zijn:

Financieel solide

Voor een aantal basistaken ontvangt de NMFF een basissubsidie van de provincie Flevoland. Daarnaast steunt de Nationale PostcodeLoterij – via de koepel van de Natuur en Milieufederaties – ons werk. Tot slot zoekt de NMFF per project financiering. Onze financiën zijn goed op orde, maar dit vraagt wel continue aandacht. In onze strategie zetten we in op meerjarige financieringsbronnen en een diversiteit aan financiers of programma's. Deze aanpak maakt ons minder kwetsbaar en draagt bij aan een grotere maatschappelijke impact.

Een flexibele en enthousiaste netwerkorganisatie

De NMFF is een onafhankelijke vereniging zonder winstoogmerk. Een team van professionals voert het dagelijkse werk uit. Daarbij zoeken we de samenwerking met bewoners(groepen), bedrijfsleven, overheden en andere organisaties. Bij ruimtelijke ontwikkelingen, standpuntbepaling en projecten werkt de NMFF samen met onze aangesloten groepen, onze oren en ogen in het veld en partners bij het bouwen aan een mooie en duurzame provincie.

Onze kracht zit in de onderlinge verbinding tussen collega's, zowel op kantoor als in het netwerk met andere natuur en milieufederaties. Hiervoor is het essentieel elkaar goed te kennen en elkaar geregeld formeel en informeel te ontmoeten. Formeel werken we met drie programma's: Klimaat, Circulaire economie en Biodiversiteit. Informeel zorgen we dat er geregeld momenten zijn van ontmoetingen. De kracht komt in de kernbegrippen van ons functioneringsmanagement terug: persoonlijk leiderschap, plezier & trots, waarderen en een continue dialoog. Naast een interne netwerkorganisatie is onze relatie met de omgeving hierin cruciaal. We hebben een aantal professionals en vrijwilligers dat dicht bij ons staat; we zorgen dat we ook hen geregeld informeel ontmoeten. Tenslotte zijn er partnerorganisaties waar we intensief mee samenwerken. We kijken komende periode waar we faciliteiten kunnen delen met gelijkgestemde organisaties in onze omgeving. En waar kansen liggen in de samenwerking met de koepel van federaties.

Groei in impact

Kunnen wij onze impact realiseren? Dan is er kans om in omvang als organisatie te groeien. Hierbij is het streven dat wij op de programma's voldoende robuust zijn om pieken op te vangen. En dat we daarnaast flexibel genoeg zijn om dalen af te laten vlakken. Dit betekent dat groei in vaste medewerkers alleen aan de orde is als er kans is om de impact te vergroten of als we kwetsbaarheid van de huidige organisatie moeten voorkomen. In andere gevallen regelen we een flexibele oplossing of partnerschappen.

Legitimiteit: achterban en beweging

We merken dat mensen zich steeds minder op structurele basis binden aan lokale natuur- en milieclubs. We zijn actief bezig om ook andere groepen aan ons te binden. En zo verbinding te maken met mensen en groepen die zich aangetrokken voelen voor de beweging waar wij onderdeel van uitmaken.

8.1. Bestuur

De bestuursleden van de Vereniging Natuur- en Milieufederatie Flevoland onderschrijven de volgende principes:

1. Binnen de instelling dient de functie 'toezicht houden' (vaststellen of goedkeuren van plannen, en het kritisch volgen van de organisatie en haar resultaten) duidelijk te zijn gescheiden van het 'besturen' dan wel van de 'uitvoering'."

2. De instelling dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
3. De instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverschaffing en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

In een door het bestuur vastgestelde verantwoordingsverklaring is beschreven op welke manier de milieufederatie invulling geeft aan deze principes.

Over de taakverdeling tussen directie (uitvoering) en bestuur (toezichthouder) zijn afspraken vastgelegd in het *directiestatuut* (geactualiseerd en vastgesteld in de bestuursvergadering van 8 maart 2012).

Over de taakverdeling binnen het bestuur (toezichthouder) zijn afspraken vastgelegd in het *Handboek Natuur- en Milieufederatie Flevoland* (geactualiseerd en vastgesteld in de bestuursvergadering van 15 oktober 2009). Bij wijziging van de bestuurssamenstelling kan de taakverdeling bij bestuursbesluit worden gewijzigd op basis van de deskundigheden van de afzonderlijke bestuursleden.

Voor een optimale samenstelling van het bestuur werkt de NMFF met profielschetsen voor de functies voorzitter, penningmeester en secretaris en algemeen bestuurslid. Deze profielschetsen zijn toegevoegd per 13 april 2010 aan het *Handboek Natuur- en Milieufederatie Flevoland*. Het functioneren van de bestuursleden wordt eenmaal per jaar geëvalueerd in een bestuursvergadering. Dit is de laatste bestuursvergadering van elk jaar.

De directie stelt jaarlijks een werkplan met begroting op, waarin onder meer de gewenste resultaten, begrote kosten en beoogde financiering per project zijn vastgelegd. Het bestuur toetst dit werkplan met begroting en stelt het vast.

Over de voortgang van het werkplan en de afzonderlijke projecten wordt conform de daarover gemaakte afspraken aan de partners en subsidieverstrekkers gerapporteerd. De directeur stelt een jaarrekening op conform de Richtlijn 650 Fondswervende instellingen. De accountant controleert deze en voorziet de jaarrekening van een goedkeurende accountantsverklaring. De accountant rapporteert aan het bestuur over de jaarlijkse accountantscontrole. Het bestuur toetst de jaarrekening en stelt deze vast.

De directie stelt jaarlijks een jaarverslag op dat overeenstemt met de jaarrekening. In het jaarverslag worden per project vastgelegd: de behaalde resultaten, de gerealiseerde producten, de gerealiseerde uren en kosten. Het jaarverslag bevat ook per project informatie over gerealiseerde financiering; d.w.z. subsidies en overige bijdragen. De inhoudelijke verslaglegging wordt samengevat in een populair jaarverslag, dat door geïnteresseerden kan worden opgevraagd of via de website is te downloaden.

Bij het opstellen van het jaarverslag wordt de werkwijze van de organisatie geëvalueerd en afspraken gemaakt over mogelijke verbeteringen van de aanpak in de toekomst. Het bestuur en de Algemene Ledenvergadering stelt het jaarverslag vast.

De bestuursleden ontvangen geen bezoldiging en ontvangen alleen een beperkte vergoeding voor gemaakte onkosten (op basis van declaraties).

De beloningen binnen de vereniging voldoen aan de regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht van het CBF

8.1.1. Samenstelling bestuur per 31 december 2023.

Bestuurslid	Functie	Lidorganisatie	Plaats
Dhr. P. Cassé	Voorzitter (2 ^e termijn)	Rover Lelystad	Lelystad
Dhr. A. Robers	Penningmeester (2 ^e termijn)		Lelystad
Mw. A. de Vries	Bestuurslid (2 ^e termijn)		Almere

8.1.2. Rooster van aftreden per 31 december 2023.

Bestuurslid	Functie	Datum aan- en aftreden
Dhr. P. Cassé	Voorzitter (2 ^e termijn)	April 2019 – Mei 2025
Dhr. A. Robers	Penningmeester (2 ^e termijn)	Juni 2020 – Juni 2026
Mw. A. de Vries	Bestuurslid (2 ^e termijn)	April 2019 – Mei 2025

8.1.3. 8.1.3. Functies en nevenfuncties bestuur

De bestuursleden hebben allen een verklaring ondertekend dat zij geen andere onverenigbare nevenfuncties vervullen of een onderlinge (familie)relatie hebben.

In de onderstaande tabel een overzicht van de door de bestuursleden aangegeven relevante (neven)functies:

Naam	Nevenfunctie
Dhr. P. Cassé	Voorzitter Buurtbusvereniging Lelystad Voorzitter Buurtbus Lelystad Voorzitter Bewonersvereniging Golfpark Lelystad

8.1.4. Vergaderingen bestuur

Het bestuur heeft 5 keer vergaderd in 2023: 7 maart, 14 juni, 20 september, 23 november, 28 november. Een van de vergaderingen in november betrof de toekenningen van de aanvragen van lidorganisaties voor het NMFF-Fonds Verbraaken.

Op 20 april 2023 vond de Algemene Ledenvergadering plaats.

8.2. Personeel

Per 31 december waren er 10 personen in verschillende dienstverbanden werkzaam bij de Natuur en Milieufederatie Flevoland.

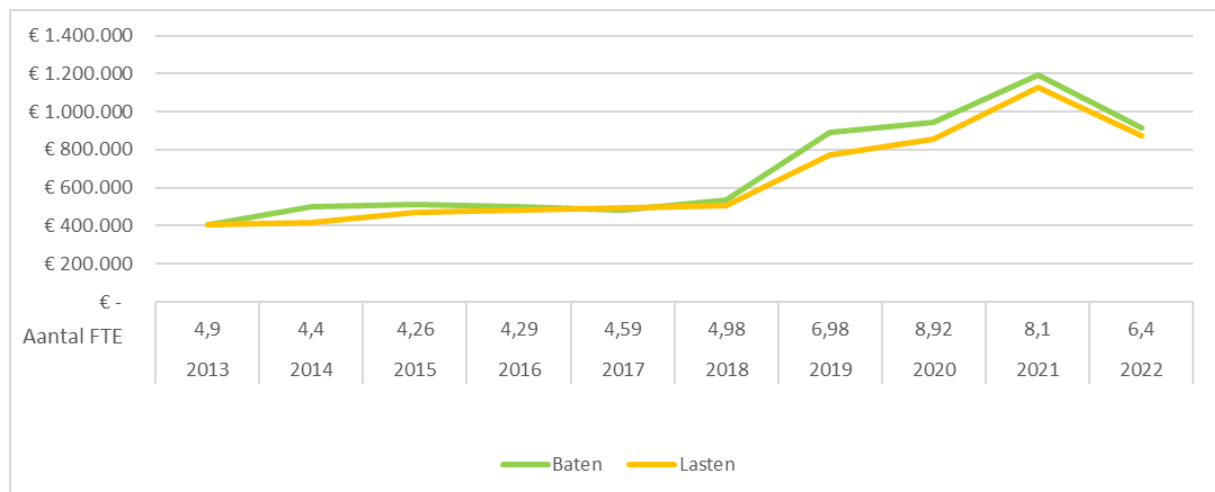
In 2023 heeft zich een aantal wijzigingen voorgedaan in de samenstelling van het medewerkersbestand. Per saldo is het aantal fte nagenoeg gelijk gebleven. Totaal fte 2023: 6,34 fte's.

De verdeling man/vrouw was voor alle medewerkers eind 2023 40 % man: 60 % vrouw.

Het verzuim is in 2023 toegenomen en is per ultimo 9,7%. Er is sprake van één langdurig zieke medewerker. Exclusief deze medewerker lag het verzuim op 3,4 %. Ook was er sprake van één zwangerschapsverlof en één bevallingsverlof.

Wat betreft de scholing van medewerkers zijn hun wensen en de wensen van de organisatie vastgelegd in hun functioneringsmanagement. Medewerkers hebben afgelopen jaar diverse opleidingen gevolgd.

De NMFF heeft een arbeidsvoorwaardenbeleid dat zoveel mogelijk gerelateerd is aan de CAO-Sociaal Werk.

8.3 Informatie over communicatie met belanghebbenden

Samenwerking is een begrip dat in de genen van Natuur en Milieu Flevoland zit. Het woord federatie is er exemplarisch voor. Maar het gaat verder dan dat. We streven naar optimale relaties met onze belanghebbenden.

Natuur en Milieu Flevoland ondersteunt mensen, die zich actief inzetten voor hun eigen leefomgeving. Zij vervult de functie van vraagbaak, aanspreekpunt en coördinator van lokale activiteiten in Flevoland. Zij beschikt daarvoor over een breed netwerk van contacten. Een ieder is vrij om inbreng te leveren en te reageren op onze activiteiten en het te voeren of gevoerde strategische en inhoudelijke beleid. Dat kan op verschillende manieren, waarbij onze website daarvoor een goed platform is. Meninge, opvattingen of reacties worden zeer op prijs gesteld en worden in de reguliere werkprocessen van beleidsvorming en uitvoering meegenomen

Gerelateerd aan onze doelstelling zijn belanghebbenden:

- Lokale initiatieven en individuen, die zich inzetten voor natuur, milieu en landschap in Flevoland
- beleidsmakers en beslissers in openbaar bestuur en bedrijfsleven, die invloed uitoefenen op het terrein van natuur, milieu en landschap in Flevoland

- samenwerkingspartners, waaronder de terrein beherende organisaties (Het Flevo-Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer), IVN en Landschapsbeheer, woningbouwcorporaties, onderwijsinstellingen, waterschappen, bedrijven etc.

De informatievoorziening is erop gericht om de effectiviteit van de activiteiten van Natuur en Milieu Flevoland te vergroten. Concrete voorbeelden van de uitvoering van de communicatiestrategie zijn onze website waarmee op een heldere manier inzicht wordt gegeven in visie, taken en rollen van Natuur en Milieu Flevoland, haar activiteiten en die van haar collega organisaties, de digitale nieuwsbrief, waarmee geïnteresseerden actief worden geïnformeerd over actuele ontwikkelingen en activiteiten, Facebook, Instagram, LinkedIn en Twitter, waarbij we onderdeel zijn van diverse communities.

8.4 Vrijwilligersbeleid Natuur en Milieufederatie Flevoland

Sinds het bestaan van de milieufederatie zijn er altijd personen geweest, die zich belangeloos hebben ingezet voor de organisatie, vooral door middel van advisering over inhoudelijke en organisatorische zaken. We waarderen de inzet en betrokkenheid van de vrijwilligers. Hun inzet is van groot belang voor onze doelstellingen.

We kennen verschillende soorten vrijwilligers.

- Achterban

De leden van de actieve achterban bestaan uit leden van aangesloten organisaties en andere natuur- en milieugroepen in Flevoland en personen die zich individueel betrokken weten bij ons werk. We zien het als één van onze belangrijkste taken om deze vrijwilligers actief te ondersteunen. We doen dit door middel van het verstrekken van informatie, advisering, het organiseren van activiteiten en het verstrekken van voorlichtingsmateriaal.

- Incidentele vrijwilligers en onbezoldigde medewerkers

Op de verschillende werkterreinen zijn medewerkers actief (geweest) die hun werk onbezoldigd verrichten. Ook de bestuursleden van NMFF worden tot deze categorie gerekend. We vergoeden eventuele onkosten, die deze vrijwilligers maken voor het uitvoeren van hun werk ten behoeve van de organisatie. Voor de vrijwilligers die het werk vanuit ons kantoor verrichten is de aansprakelijkheidsverzekering van de organisatie van toepassing.

We stellen ons ten doel de betrokkenheid van vrijwilligers in stand te houden en uit te breiden naar een zo groot mogelijke groep mensen. Het in stand houden en vergroten van de betrokkenheid wordt door ons gedaan:

- met inachtneming van het door het bestuur vastgestelde beleid en
- op voorwaarde dat de betrokkenheid van de vrijwilligers de onafhankelijke positie van NMFF niet belemmert.

8.5. Gedragscodes

Klachten en klachtenprotocol

Voor belanghebbenden is er de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de Natuur en Milieu Flevoland, als zij het bijvoorbeeld niet eens zijn met de uitvoering van activiteiten of constateren dat er sprake is van inconsistentie van beleid.

Voor een correcte verwerking van de klachten is de Klachtenprocedure in 2005 vastgesteld en opgenomen in het Handboek Natuur en Milieufederatie Flevoland. Deze is in 2020 herijkt en onderdeel geworden van de gezamenlijke gedragscode van de Natuur en Milieufederaties.

Er zijn in 2023 geen klachten gemeld bij de Vereniging die dienden te worden afgehandeld volgens het klachtenprotocol.

Verder is er een gedragsprotocol van de landelijke Natuur en Milieufederaties waaraan ook NMFF zich heeft gecommitteerd. NMFF heeft daarnaast ook het CBF keurmerk, als begunstigde van de Nationale Postcode Loterij. De eisen die het CBF stelt zijn ook gebaseerd op de principes van Good Governance. Alle medewerkers van NMFF ondertekenen bij het aangaan van een arbeidsovereenkomst de drie gedragscodes zoals die zijn opgesteld. Het betreft respectievelijk de gedragscode **Integriteit**, **gedragscode Databeveiliging** en **gedragscode professionaliteit**.

8.6. Integriteit

Sinds 2019 is er voor alle medewerkers van de NMFF een gedragscode van toepassing. Deze gedragscode beschrijft enerzijds wat er verstaan wordt onder 'goed werknemerschap' en anderzijds hoe er moet worden omgegaan met zaken als nevenfuncties, privéactiviteiten, omgaan met geschenken, niet-integere zaken en grensoverschrijdend gedrag. Ook heeft de NMFF een vertrouwenspersoon aangesteld. In 2023 zijn er bij de directie noch bij de vertrouwenspersoon meldingen gedaan van overschrijding van de gedragscode. Bij het CBF is wel een melding binnen gekomen. Het bestuur van NMFF en de directie heeft daarover met CBF in het najaar overleg gevoerd. Op basis van de bevindingen heeft het bestuur in 2023 een heroriëntatie gedaan op de procedure rond integriteitsmeldingen. Op basis daarvan is er geen aanleiding om het beleid rondom integriteit te wijzigen. Het bestuur overweegt om in 2024 deel te nemen aan de externe vertrouwenspersoon van de koepel van Natuur en Milieufederaties.

8.7. CBF

Het CBF toetst elk jaar of een organisatie nog aan het CBF-Keur voldoet. De NMFF voldeed dit jaar daaraan en is derhalve ook in 2023 keurmerkhouder.

8.8 Risico's en onzekerheden

We streven ernaar om risico's die gerelateerd zijn aan de samenwerking, bestuur en management, operationele zaken, financieel management, informatie management en juridische verantwoordelijkheden zo goed mogelijk te beheersen. Het gaat niet primair om het vermijden van risico's maar om het herkennen en beheersen ervan; dus om het identificeren en ondernemen van passende reacties om schade te voorkomen of te beperken. Risicomanagement maakt integraal onderdeel uit van de planning en control cyclus en van projectmanagement en is van toepassing voor iedereen in de organisatie.

De belangrijkste risico's zijn geïdentificeerd en van beheersmaatregelen voorzien, zoals:

- In 2020 is de subsidierelatie met de Nationale Postcode Loterij (NPL) geëvalueerd, waarna besloten is tot een verlenging van de toekenning van 5 jaar. Deze reguliere bijdrage van de NPL is al geruime tijd constant. Er zijn echter nog steeds kansen dat de kansspelwetgeving gaat wijzigen, waardoor het hele bijdragenbeleid kan gaan veranderen.
- Vanaf 2023 ontvangt NMFF van de provincie jaarlijks een meerjarensubsidie gedurende de periode 2023-2026 op basis van haar meerjarenprogramma.
- Energieloket: Vanaf 2018 hebben we veel opdrachten voor het Energieloket gekregen. Dit leidde tot bijna een verdubbeling van de baten. Dit betreft eenmalig geld met een beperkte looptijd van maximaal 1 jaar. Projecten voor het Energieloket komen vanuit 7 verschillende overheden (met ieder een aparte opdracht en een aparte beschikking). Voor uitvoering van deze opdrachten is tijdelijk extra personeel aangesteld sinds 2019. Vanaf 2022 is sprake van een afname van aparte opdrachten voor het Energieloket. Deze trend heeft zet zich voortgezet in 2023, en naar verwachting ook in 2024.
- Om meer projecten op een excellente wijze uit te voeren hebben alle medewerkers een cursus Projectmatig werken gevolgd. Daardoor hopen we de projectuitvoering te optimaliseren.
- Om meer projecten te werven hebben we de acquisitievaardigheden van onze beleidsmedewerkers verbeterd.

In 2024 zal het risicobeleid opnieuw worden bekeken en verder worden ontwikkeld.

9. Financieel Verslag (Jaarrekening)

Deze cijfers zijn grotendeels gebaseerd op de Jaarrekening 2023 die apart wordt opgemaakt en gecontroleerd door een accountant. Mochten en onverhoopt per abuis verschillen zijn ontstaan tussen de cijfers hieronder en de cijfers in de jaarrekening, dan zijn de cijfers in de jaarrekening leidend.

9.1. Financiële beleid en financiële resultaten

Natuur en Milieufederatie Flevoland ontving in 2023 diverse financiële middelen.

Hieronder is een overzicht opgenomen van de belangrijkste financieringsstromen:

- Provincie	=	Provinciale subsidie
- NPL 2023	=	Nationale Postcode Loterij bijdrage via St. NMF
- st. NMF	=	Stichting Natuur- en Milieufederaties (landelijke koepelorganisatie)
- Andere overheden	=	Gemeenten Dronten, Zeewolde
- RVO	=	Participatiecoalitie
- Diversen	=	donaties van bedrijven en anderen

BATEN	Realisatie	
	2023	
	in Euro's	
Baten van particulieren	10	0 %
Baten van bedrijven	613	0 %
Baten van subsidies van overheden	630.965	82 %
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	271.486	18 %
Baten van andere organisaties zonder winststreven	585	0 %
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten of diensten	0	0 %
Overige baten	3.337	0 %
TOTAAL BATEN	906.966	100%
LASTEN		
Besteed aan doelstellingen		
Programma Reguliere Taken	19.525	6 %
Programma Energieneutraal Flevoland	535.618	62 %
Programma Circulair Flevoland	206.665	21 %
Programma Natuur en Mooi Flevoland	96.667	11 %
TOTAAL LASTEN	858.464	100%
RESULTAAT	48.532	
Bestemmingsreserves	3.199	
Continuïteitsreserve algemeen	333	
Reserve visie Flevoland 2050	5.000	
Reserve Community Circulair Flevoland	40.000	
	48.532	

NMFF werkt met een taakstellende begroting waarbij gedurende het jaar aanvullende projecten geworven moeten worden. Zo zijn ook in 2023 aanvullende opdrachten gerealiseerd.

Aan de continuïteitsreserve is een bedrag van € 333,- toegevoegd. De continuïteitsreserve bedraagt € 373.148,-. Dit is voldoende om als buffer te dienen voor het opvangen van tegenvallers en als achtergronddekking bij het nemen van risicovolle beslissingen.

Aan de bestemmingsreserve 'reserve financiering activa bedrijfsvoering' is € 3.863,- onttrokken, waardoor de reserve € 8.005,- bedraagt.

Aan de bestemmingsreserve 'duurzaamheidsknooppunten Flevoland' is € 549,- toegevoegd, waardoor de reserve € 70.000,- bedraagt.

Aan de bestemmingsreserve 'Mooi Flevoland.nl' is € 731,- toegevoegd, waardoor de reserve € 35.000,- bedraagt.

Aan de bestemmingsreserve 'Samenwerkende Energieloketten Flevoland' is € 4.460,- toegevoegd, waardoor de reserve € 100.000,- bedraagt.

Aan de bestemmingsreserve 'Samenwerkende Energieloketten Flevoland' is € 4.460,- toegevoegd, waardoor de reserve € 100.000,- bedraagt.

Aan de bestemmingsreserve 'campagne Ontdek je Lekje' is € 493,- toegevoegd, waardoor de reserve € 63.000,- bedraagt.

Aan de bestemmingsreserve 'Visie 2050' is € 5.000,- toegevoegd, waardoor de reserve € 65.000,- bedraagt.

Voor het ontwikkelen uitdragen van de 'community Circulair Flevoland' is een nieuwe bestemmingsreserve gecreëerd en daaraan is € 40.000,- toegevoegd.

9.2. Vooruitblik 2024 en verder

De begroting 2024 laat een negatief resultaat zien van € 114.613,-. Dit negatieve begrote resultaat ontstaat door begrote baten van € 617.635,- en begrote lasten van € 732.248,- (besteed aan de doelstellingen).

De resultaten worden middels resultaatbestemming toegevoegd c.q. onttrokken aan het eigen vermogen. De geplande besteding van middelen aan doelen / programma's / activiteiten en de beoogde resultaten hierbij, zijn opgenomen in het meerjarenbeleidsplan.

Het eigen vermogen en de liquiditeitspositie zijn voldoende gezond om het beoogde negatieve resultaat te kunnen opvangen, waardoor dit geen gevolg op de jaarrekening 2023 en de continuïteit van NMFF zullen hebben.

Op kortere en langere termijn zijn verder geen bijzonderheden te vermelden welke van invloed zijn op de Vereniging Natuur- en Milieufederatie Flevoland. De Vereniging ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet.

In 2023 waren bij de Vereniging Natuur- en Milieufederatie Flevoland 64 organisaties aangesloten:

Agrarische Natuurvereniging Akkerwaard Flevoland

De Agrarische Natuurvereniging Akkerwaard Flevoland houdt zich bezig met agrarisch natuurbeheer. In de praktijk streven de aangesloten boeren naar het realiseren van kruidenrijke akkerranden die plagen, zoals bladluis, kunnen voorkomen.

Almeerse Wind

Almeerse Wind is een lokale energiecoöperatie waarvan iedereen lid kan worden. Met deze coöperatie wordt groene stroom geproduceerd.

Almeerse Wolunie

In het Kromslootpark grazen 200 schapen. De wol van deze schapen wordt vanaf 2014 verwerkt in de Schaapskooi Vroege Vogelbos.

Belangen Park Uithof Almere

De stichting is opgericht met als doel het bevorderen van de leefbaarheid rond het park Uithof waarbij verbetering en behoud natuur belangrijke zaken zijn en sociale cohesie.

Biotuinen

Moestuincomplex "Biotuinen" Lelystad. Gezonde, lekkere, aparte en biologische groenten en fruit uit eigen moestuin.

Bultpark Comité Lelystad

Zet zich in voor een mooi en beleefbaar Bultpark in Lelystad.

CitySenses

CitySenses wordt een nieuw park in Almere waar zintuiglijke beleving en reflectie centraal staan.

De Groene Sluis

Stichting Kringloopwinkel De Groene Sluis is een vrijwilligersorganisatie. Eén van de doelstellingen is een consistente bijdrage te leveren aan een beter milieu. De winst gaat naar goede doelen in en rond Lelystad.

De Groene Reus

Helpt particulieren en bedrijven om zelf lokaal groene energie op te wekken en te besparen. Goed voor het milieu én de portemonnee. De coöperatie is een samenwerkingsverband tussen bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de overheid.

Dierbaar Flevoland

Dierbaar Flevoland komt op voor alle dieren in Flevoland in alle leefomgevingen. Wat betreft de natuurgebieden ligt de prioriteit bij de Natura 2000 gebieden.

Dop en Erwt

Dop en Erwt wil helpen om kinderen weer contact te maken met de natuur. Hier verzorgen zij bijvoorbeeld lesmateriaal voor.

VVE Ecomeerhof

Een groep van 30 huishoudens die zijn verenigd in de CPO Ecomeerhof, met als doel de realisatie van een 30-tal 0-energiewoningen in Almere Oosterwold

St. Ekopark

De stichting Ekopark in Lelystad houdt zich op dit moment vooral bezig met het volgen van markttoelatingen en schrijft bezwaarschriften met oog op stimuleren geventhvrije samenleving.

Ecosave (voorheen De "Stichting Milieuwoning") stelt zich ten doel het ecologisch bouwen in de breedste zin van het woord onder de aandacht te brengen voor een breed publiek.

Emmeloord Opgewekt

Groene stroom, die opgewekt wordt vanuit afval. Daar is energiecoöperatie Opgewekt uit Emmeloord mee bezig.

Energiek Nagele

In november 2016 is de Coöperatieve Vereniging Energiek Nagele opgericht, die als doel

heeft om Nagele naar vermogen zo duurzaam mogelijk te maken, zoals Energieneutraal.

Gelijk-stroom Noordoostpolder

Energiecoöperatie streeft ernaar duurzaam opgewekte energie uit de Noordoostpolder bereikbaar maken voor de inwoners van de Noordoostpolder.

Energiecoöperatie Biddinghuizen Energie Neutraal (BEN)

Biddinghuizen energieneutraal is het uitgangspunt van de energiecoöperatie in Biddinghuizen.

Experiment Zelfbeheer Hoekwierde

Experiment Zelfbeheer Hoekwierde zorgt ervoor dat bewoners zelfonderhoud van hun leefomgeving verzorgen. Doel is het optimaliseren van de sociale cohesie en het optimaliseren van de fysieke kwaliteit van de woonomgeving.

Fietsersbond Flevoland

De Fietsersbond is de grootste belangenvereniging voor fietsers in Nederland met 32.000 leden. De Fietsersbond komt op voor de belangen van fietsers.

Boer en Natuur Flevoland

Het collectief is verantwoordelijk voor de uitvoering van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer in Flevoland.

Flevo-Velt

VELT geeft ecologisch leven vorm in huis, tuin en daarbuiten. Met de activiteiten, publicaties en samenwerkingen dragen zij bij tot de ontwikkeling van een duurzame levensstijl.

4Fusion

4Fusion biedt een omgeving aan waar kinderen en (jong)volwassenen op een natuurlijke en actieve manier kunnen leren en groeien.

Groei & Bloei Lelystad

Organiseert voor leden en niet-leden informatieve lezingen, workshops en excursies naar binnen- en buitenland. In de zomer zijn er open tuinen avonden en in het voor- en najaar wisselen veel planten en stekjes van eigenaar tijdens de plantenruilbeurs.

Het Blauwe Hart

Het Blauwe Hart stelt zich ten doel samen met alle betrokkenen te komen tot een verantwoord behoud en beheer van het IJssel-meergebied, waarbij alle huidige ecologische, landschappelijke, recreatieve, cultuurhistorische en economische waarden behouden blijven en versterkt worden.

Het Flevo-landschap

Stichting het Flevo-landschap is sinds 1986 de particuliere natuurbeschermingsorganisatie voor de provincie Flevoland. Op deze site kunt u kennismaken met de organisatie, gebieden en activiteiten en de veelzijdige flora en fauna van Flevoland.

Het Goed

Het GOED-kringloopwarenhuizen zijn onderdeel van Het GOED BV. Met een aantal warenhuizen bestaat een franchiserelatie.

Imkers Bosweg Lelystad

De imkers zetten zich in voor verbetering van de biodiversiteit, zodat er het gehele jaar door voldoende dracht is voor wilde bijen, honingbijen vlinders en insecten.

IVN Almere

Het IVN draagt bij aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.

IVN Dronten

Het IVN draagt bij aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.

IVN Lelystad

Het IVN draagt bij aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.

IVN Noordoostpolder

Het IVN draagt bij aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.

IVN Zeewolde

Het IVN draagt bij aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.

KNNV Lelystad

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), ook wel 'Vereniging voor veldbiologie' genoemd, heeft als doelstellingen Natuurbeleving, Natuurstudie en Natuurbescherming.

Landschapsbeheer Flevoland

Landschapsbeheer Flevoland stimuleert en ondersteunt terreineigenaren bij de zorg voor natuur en landschap.

Milieuedefensie, afd. Lelystad

Deze groep in Lelystad zet zich in voor de kwaliteit van het leefmilieu. Daarbij gaat de bijzondere aandacht naar die van de naaste omgeving.

Milieugroep Dronten

De milieugroep Dronten houdt ontwikkelingen rond milieu en natuur in de gemeente Dronten scherp in de gaten.

Milieuvriendelijk Tuinieren (VMT)

In Lelystad opgericht in 1977. Zoals de naam al zegt wordt er op het complex milieuvriendelijk getuinierd. Dit betekent tuinieren zonder chemisch – synthetische bestrijdingsmiddelen en kunstmest.

Marknesse Duurzaam

Het bewonersinitiatief Marknesse Duurzaam werkt aan een duurzame energievoorziening in Marknesse. Door met dorpsgenoten samen te werken realiseren zij kleinschalige, praktische oplossingen in het eigen dorp.

Natuur- en Milieucoöperatie Rivierduingebied

Een groep melkveehouders ten noordoosten van Lelystad die zich

collectief inzetten voor agrarisch natuurbeheer en recreatie.

Nederlandse Bijenhouders Vereniging (NBV) Oostelijk Flevoland

Het doel van de vereniging is het bevorderen van de bijenhouderij in de breedste zin van het woord, zoals de promotie van de bijenhouderij, het verbeteren van de dracht (voedselplanten voor honingbijen en andere bestuivende insecten) en ondersteuning bieden aan imkers.

De Nieuwe Molenaars

De burgerwindcoöperatie van Windpark Zeewolde. Een groep betrokken burgers uit de kernen van Zeewolde en Almere, die net buiten het ontwikkelgebied van Windpark Zeewolde wonen.

Parkbehoud Almere

Stichting Parkbehoud Almere zet zich in voor het behoud en de bescherming van – in eerste instantie – het Koningin Beatrixpark te Almere.

Participatie Wisentbos Dronten

Het Wisentbos en het Lage Vaartbos te Dronten ontwikkelen tot één dorpsbos met een recreatief natuurlijk gebruik.

Pioniers van de Toekomst

Stichting Pioniers van de Toekomst wil een duurzame samenleving in de Noordoostpolder bevorderen. Dit doen zij met 'De Pioniersbrigade', een groep vrijwilligers die de beweging draagt.

Repair Café Lelystad

Repair Café Lelystad heeft als doel jongeren/ouderen er bij stil te laten staan dat de meeste goederen te repareren zijn. Met een technisch team voor het repareren van kleine apparaten of een goed technisch advies.

Landgoed Roggebotstaete/Yugen Forest

Roggebotstaete is een ecologisch landgoed aan het Vossemeer tussen Kampen en Dronten. Het terrein is 52 hectare groot en vrij

toegankelijk. Roggebotstaete heeft een rijke natuur en is onderdeel van de oudste cultuurbossen van Flevoland.

ROVER

Vereniging ROVER (Reizigers Openbaar Vervoer) is een onafhankelijke reizigersvereniging. ROVER zet zich in voor de belangen van de reizigers van bus, trein, tram, metro en andere vormen van openbaar vervoer.

Schoon Lelystad

Samen met overheden, bedrijfsleven, scholen en maatschappelijke organisaties bestrijdt de stichting zwerfafval.

Sportvisserij MidWest Nederland

Sportvisserij MidWest Nederland is een overkoepelende hengelsportfederatie van 110 hengelsportverenigingen, waarbij bijna 119.000 sportvissers zijn aangesloten.

Stadswijkverwarming Almere

Wil bewoners, buurten en wijken bijstaan bij de uitdaging om stadswijkverwarming zo optimaal mogelijk in te zetten.

Streekvereniging Rondom het Greppelveld

De bloeiende akkerranden van het agrarisch gebied Rondom Het Greppelveld bieden ruimte voor boerenlandvogels én mensen! Agrarische ondernemers hebben daartoe de Agrarische Natuurvereniging (ANV) Rondom Het Greppelveld opgericht.

StEM Zeewolde

Stem Zeewolde ondersteunt burgerinitiatieven en brengt deze onder de aandacht van de politiek.

St. 5000stappen.nl

Iedere stap die u zet naar een gezondere leefstijl telt, of u nu wilt afvallen, lekkerder in uw vel wilt zitten of uw diabetes beter onder controle wilt krijgen, bewegen helpt!

Vogel- en Natuurwacht Flevoland

De Stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland is opgericht in 1984 met als doelstelling de vogels in Flevoland,

en daarmee ook alle natuurgebieden waarin ze voorkomen, te bestuderen en te beschermen.

Volkstuinvereniging Het Gelderse Hout Lelystad

Volkstuinvereniging Zuigerplas Lelystad

Wereldwinkel Lelystad

De Wereldwinkel stelt zich tot doel om 'eerlijke handel' (Fair Trade) te bevorderen, zodat producenten in ontwikkelingslanden meer kans maken op een menswaardig bestaan.

Werkgroep Fairtrade Lelystad

De werkgroep vloeit voort uit een breed gesteunde motie in de gemeenteraad van Lelystad die opriep om Lelystad Fairtrade gemeente te maken.

Wijnbouw Lelystad

De stichting heeft als doel het initiëren, stimuleren, beheren en continueren van een biologisch, voornamelijk op wijnbouw gericht, proef- en voorbeeldbedrijf in noordelijk Lelystad, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Coöperatie De Zaderij

Wil met de coöperatie en Stichting Zaad de zaadteelt weer in eigen boeren hand nemen.

Zeenergie

Samen met haar leden zet Zeenergie zich ervoor in om duurzaam opgewekte energie tegen een zo laag mogelijke prijs van de producent bij haar leden te krijgen.

ZeewoldeZon

Een coöperatieve vereniging die zich als doel stelt om lokaal opgewekte duurzame energie beschikbaar te maken voor alle Zeewoldenaren, ondermeer via zonnestroom.

Natuur en Milieufederatie Flevoland

Botter 11-47
8232 JS Lelystad

info@nmfflevoland.nl
www.nmfflevoland.nl

0320 – 253 505
NL35 INGB 0006 9313 98
KvK 40061700

Samen voor een mooi
en duurzaam Flevoland

**Jaarrekening 2023
Vereniging Natuur &
Milieufederatie Flevoland
te Lelystad**

<u>Inhoudsopgave.</u>	Blz.
ALGEMEEN	3
Algemeen	
JAARREKENING	
Balans per 31 december 2023	4
Staat van Baten en Lasten over 2023	6
Kasstroomoverzicht 2023	7
Algemene toelichting incl. waarderingsgrondslagen	8
Toelichting op de balans per 31 december 2023	9
Toelichting op de staat van Baten en Lasten over 2023	13
OVERIGE GEGEVENS	
Vaststelling jaarrekening	20
Controleverklaring	
BIJLAGEN:	
1. Analyse resultaat t.o.v. begroting 2023	
2. Ontvangen projectsubsidies Stichting Natuur- en Milieufederaties 2023	
3. Uren overzicht Provinciale subsidie	
4. Begroting 2024	

Algemeen.

In 2010 is de Vereniging Natuur & Milieu Flevoland veranderd in de naam:
Vereniging Natuur & Milieufederatie Flevoland.

Doel.

De vereniging heeft tot doel de bevordering van een juist beleid ten aanzien van milieu, natuur en landschap, in het bijzonder van de Provincie Flevoland en zo nodig daar buiten; dit alles in de meest ruime zin.

De vereniging tracht dit doel te bereiken onder meer door:

- het beoordelen en het beïnvloeden van het beleid van diverse overheden, instanties en groepen op het gebied van milieu, natuur en landschap;
- het activeren van de publieke opinie ten aanzien van de hiervoor genoemde zaken;
- het bevorderen van milieubewust gedrag door educatie, voorlichting en informatie;
- gebruik te maken van alle overige wettige middelen.

Administratie & accountantscontrole.

De financiële administratie 2023 is gevoerd door Stuurman administratiedienstverlening. De salarisadministratie is door Van Tunen & Partners te Heemskerk uitgevoerd. De jaarrekening is ingericht volgens RJ 650. Dit betreft de richtlijn voor de verslaggevingseisen van fondsenwervendeorganisaties. De controleverklaring is bij de jaarrekening opgenomen.

Samenstelling bestuur.

Het bestuur van de vereniging per 31 december 2023 als volgt samengesteld:

- de heer P. Cassé	Voorzitter
- de heer A. Robers	Penningmeester / Secretaris
- mevrouw A. de Vries	Lid

JAARREKENING

Balans per 31 december 2023 na resultaatbestemming**Bedragen in €**

Activa	31-12-2023	31-12-2022
<u>Vaste activa</u>		
Materiële vaste activa	8.004	11.868
<u>Viottende activa</u>		
Debiteuren	63.318	239.058
Overlopende activa	<u>111.119</u>	<u>55.285</u>
	174.437	294.343
<u>Liquide middelen</u>	842.123	576.166
Totaal	<u><u>1.024.564</u></u>	<u><u>882.377</u></u>

Balans per 31 december 2023 na resultaatbestemming

Bedragen in €

Passiva	31-12-2023	31-12-2022
<u>Reserves</u>		
Continuïteitsreserve	373.148	372.815
Bestemmingsreserves	<u>424.005</u>	<u>375.806</u>
	797.153	748.621
<u>Kortlopende schulden</u>		
Crediteuren	36.927	22.340
Overige overlopende passiva	<u>190.484</u>	<u>111.416</u>
	227.411	133.756
Totaal	<u><u>1.024.564</u></u>	<u><u>882.377</u></u>

Staat van Baten en Lasten

Bedragen in €

BATEN	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Baten van particulieren	10	10	10
Baten van bedrijven	613	750	675
Baten van subsidies van overheden	630.965	429.822	752.783
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	271.486	153.000	160.628
Baten van andere organisaties zonder winststreven	585	0	0
Som van de geworven baten	903.659	583.582	914.096
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	0	0	150
Overige baten	3.337	0	0
TOTAAL BATEN	906.996	583.582	914.246
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Programma Reguliere Taken	19.525	64.494	49.799
Programma Energieneutraal Flevoland	535.618	268.729	545.378
Programma Circulair Flevoland	206.655	193.482	184.264
Programma Rijke natuur en mooi Flevoland	96.667	161.235	93.175
Totaal besteed aan doelstellingen	858.464	687.940	872.616
Kosten werving baten	0	0	0
Kosten beheer & Administratie	0	0	0
TOTAAL LASTEN	858.464	687.940	872.616
RESULTAAT	48.532	-104.358	41.630

De Natuur- en Milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van deze kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van Goede doelen Nederland. De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de toelichting lastenverdeling, maar worden in de Staat van Baten en Lasten volledig toegerekend aan de doelstellingen.

Resultaat is toegevoegd/onttrokken aan:

Bestemmingsreserves	3.199	-104.358	-3.754
Continuïteitsreserve algemeen	333	0	-14.616
Reserve Visie 2050	5.000	0	60.000
Reserve Community Circulair Flevoland	40.000	0	0
	48.532	-104.358	41.630

Kasstroomoverzicht 2023

Bedragen in €

	31 december 2023	31 december 2022
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	48.532	41.631
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	5.061	5.199
- mutaties reserves	0	0
- mutaties voorzieningen	0	0
	<u>5.061</u>	<u>5.199</u>
Veranderingen in vlottende middelen:		
- voorraden	0	0
- mutatie vorderingen en overlopende activa	119.907	229.229
- mutatie kortlopende schulden	93.655	-132.188
	<u>213.562</u>	<u>97.041</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	<u>267.155</u>	<u>143.871</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings materiële vaste activa	-1.198	-1.445
Desinvesteringen materiële vaste activa	0	0
Overige investeringen in financiële vaste activa	0	0
	<u>-1.198</u>	<u>-1.445</u>
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	<u>-1.198</u>	<u>-1.445</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuw opgenomen leningen	0	0
Aflossing langlopende schulden	0	0
Overige mutaties eigen vermogen	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutatie Liquide Middelen	<u>265.957</u>	<u>142.426</u>

Liquide Middelen

	31-12-2022	31-12-2023	Mutatie
ASN Bank	167.831	168.386	555
ING-bank, Girorekening	30.435	293.099	262.664
ING-bank, Spaarrekening	377.900	380.638	2.738
Totaal	<u>576.166</u>	<u>842.123</u>	<u>265.957</u>

Algemene toelichting en grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

Algemeen.

De meerjarenraming en het werkplan 2023, zoals ingediend bij de Provincie Flevoland, zijn richtinggevend geweest voor de indeling naar de verschillende doelstellingen in deze jaarrekening.

De staat van baten en lasten 2023 sluit met een positief saldo van €48.532 ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 104.358. Voor een analyse wordt verwezen naar bijlage 1.

Voor de provinciale subsidie wordt de Algemene Subsidie Verordening van de provincie Flevoland gevolgd.

Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

1. Algemene grondslagen.

De jaarrekening 2023 is opgesteld conform de Richtlijn 650 "Fondsenwervende organisaties" zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De cijfers uit de jaarrekening 2022 en de begroting 2023 zijn als vergelijkende cijfers in de jaarrekening opgenomen.

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. De activa en passiva zijn gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

2. Materiële vaste activa.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

De afschrijvingstermijnen zijn:

- automatisering 5 jaar.
- kantoormeubilair 10 jaar.

3. Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

4. Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

5. Kortlopende schulden

De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten bestaan uit contributies, giften, collecten, nalatenschappen, opbrengsten uit activiteiten en de overige baten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de vermelde waarderingsgrondslagen. De baten worden verantwoord in het jaar waarin deze ontstaan.

De lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De subsidieopbrengsten worden opgenomen overeenkomstig de toegezegde subsidie door de Provincie Flevoland en overige subsidiënten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de balans per 31 december 2023**Bedragen in €****Activa**

Materiële vaste activa	<u>Inventaris</u>	<u>Automatisering</u>	<u>Totaal</u>
Aanschafwaarde 1 januari 2023	37.879	66.445	104.324
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari	<u>37.879</u>	<u>54.577</u>	<u>92.456</u>
Boekwaarde 1 januari 2023	<u>0</u>	<u>11.868</u>	<u>11.868</u>
Investeringen boekjaar	1.198	0	1.198
Afschrijvingen boekjaar	<u>0</u>	<u>5.061</u>	<u>5.061</u>
Mutaties boekjaar	<u>1.198</u>	<u>-5.061</u>	<u>-3.863</u>
Aanschafwaarde 31 december 2023	39.077	66.445	105.522
Cumulatieve afschrijvingen	<u>37.879</u>	<u>59.638</u>	<u>97.517</u>
Boekwaarde 31 december 2023	<u>1.198</u>	<u>6.807</u>	<u>8.004</u>

Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2023	31-12-2022
<u>Debiteuren</u>		
Debiteuren	63.418	239.158
Voorziening	<u>-100</u>	<u>-100</u>
Stand per 31 december	<u>63.318</u>	<u>239.058</u>

De voorziening wordt bepaald op basis van individuele beoordeling.

Overlopende activa.

Vooruitbetaalde posten	9.898	7.857
Nog te ontvangen bedragen	101.221	344
Nog te ontvangen subsidies	0	47.084
Netto salarissen	0	0
Stand per 31 december	<u>111.119</u>	<u>55.285</u>

Totaal vorderingen en overlopende activa

174.437	294.343
----------------	----------------

Liquide middelen

	31-12-2023	31-12-2022
ASN Bank	168.386	167.831
ING-bank, betaalrekening	293.099	30.435
ING-bank, spaarrekening	<u>380.638</u>	<u>377.900</u>
Stand per 31 december	<u>842.123</u>	<u>576.166</u>

De liquide middelen zijn ter vrije besteding van de instelling met uitzondering van de afgegeven bankgarantie van € 3.483 ten behoeve van de huur.

Toelichting op de balans per 31 december 2023

Bedragen in €

<u>Passiva</u>	31-12-2023	31-12-2022
Reserves		
Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	372.815	387.431
Resultaatbestemming, onttrekking/toevoeging	<u>333</u>	<u>-14.616</u>
Stand per 31 december	<u><u>373.148</u></u>	<u><u>372.815</u></u>

De hoogte van de continuïteitsreserve is getoetst aan de norm van Goede Doelen Nederland, te weten 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie (bij de NMFF € 967.575.) De continuïteitsreserve zit ruim onder deze norm.

Bestemmingsreserves**Reserve financiering activa bedrijfsvoering**

Stand per 1 januari	11.868	15.622
Resultaatbestemming, onttrekking/toevoeging	<u>-3.863</u>	<u>-3.754</u>
Stand per 31 december	<u><u>8.005</u></u>	<u><u>11.868</u></u>

De reserve financiering activa bedrijfsvoering is gelijk aan de boekwaarde van de materiële vaste activa.

<u>Reserve duurzaamheidsknooppunten Flevoland</u>	31-12-2023	31-12-2022
Stand per 1 januari	69.451	69.451
Resultaatbestemming, onttrekking/toevoeging	<u>549</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u><u>70.000</u></u>	<u><u>69.451</u></u>

Deze reserve is gevormd voor activiteiten in de komende jaren ten behoeve van duurzaamheidsknooppunten in diverse gemeenten in Flevoland (Noordoostpolder, Almere, Urk, Zeewolden, Dronten en Lelystad)

Toelichting op de balans per 31 december 2023

<u>Reserve Mooi Flevoland.nl</u>	31-12-2023	31-12-2022
Stand per 1 januari	34.269	34.269
Resultaatbestemming, onttrekking/toevoeging	<u>731</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u><u>35.000</u></u>	<u><u>34.269</u></u>

Deze reserve is gevormd voor de continuering van het Natuurbeleef-platform Mooi Flevoland.nl waarvoor de komende jaren nog diverse activiteiten en onderhoud voor gepleegd worden.

<u>Reserve Energieloket Flevoland</u>	31-12-2023	31-12-2022
Stand per 1 januari	95.540	95.540
Resultaatbestemming, onttrekking/toevoeging	<u>4.460</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u><u>100.000</u></u>	<u><u>95.540</u></u>

Deze bestemmingsreserve is gevormd om de komende jaren de kosten ten behoeve van het energieloket Flevoland te dekken.

<u>Reserve Duurzaamheidswinkel Lelystad</u>	31-12-2023	31-12-2022
Stand per 1 januari	42.171	42.171
Resultaatbestemming, onttrekking / toevoeging	<u>829</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u><u>43.000</u></u>	<u><u>42.171</u></u>

In 2014 is de duurzaamheidswinkel in Lelystad opgericht. Deze reserve is gevormd om de exploitatie van de duurzaamheidswinkel in de komende jaren te garanderen.

<u>Reserve campagne "ontdek je lekje"</u>	31-12-2023	31-12-2022
Stand per 1 januari	62.507	62.507
Resultaatbestemming, onttrekking / toevoeging	<u>493</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u><u>63.000</u></u>	<u><u>62.507</u></u>

Ook in 2023 wordt er weer een "Energie campagne" uitgevoerd in het kader van de campagne Energierkening omlaag, woonwaarde omhoog. Voor de kosten die eventueel niet gesponsord kunnen worden heeft het bestuur besloten een reserve te vormen.

<u>Reserve Visie 2050</u>	31-12-2023	31-12-2022
Stand per 1 januari	60.000	0
Resultaatbestemming, onttrekking / toevoeging	<u>5.000</u>	<u>60.000</u>
Stand per 31 december	<u><u>65.000</u></u>	<u><u>60.000</u></u>

Voor de kosten die nodig zijn voor het ontwikkelen van de visie en uitdragen van de visie 2050 heeft het bestuur besloten een reserve te vormen.

Toelichting op de balans per 31 december 2023

<u>Reserve Community Circulair Flevoland</u>	31-12-2023	31-12-2022
Stand per 1 januari	0	0
Resultaatbestemming, onttrekking / toevoeging	<u>40.000</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u><u>40.000</u></u>	<u><u>0</u></u>

De reserve is gevormd voor het verder doorontwikkelen van de website flevolandcirculair.nl. Deze website is voor initiatieven die werken aan een circulair Flevoland.

Totaal bestemmingsreserves	<u>424.005</u>	<u>375.806</u>
-----------------------------------	-----------------------	-----------------------

Kortlopende schulden	31-12-2023	31-12-2022
<u>Overige schulden en overlopende passiva</u>		
Nog te besteden subsidies	100.866	32.294
Terug te betalen subsidies	0	1.088
Te betalen BTW	10.695	15.269
Te betalen loonbelasting	26.175	17.153
Reservering vakantiedagen	4.576	6.190
Reservering vakantietoeslag	15.771	11.228
Nog te betalen declaraties personeel	1.684	2.201
Af te dragen pensioenpremies	9.216	8.390
Overige transitorische posten	<u>21.501</u>	<u>17.603</u>
Totaal	<u><u>190.484</u></u>	<u><u>111.416</u></u>

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

- huur gebouwen

Voor Botter 11-47 te Lelystad geldt een huurovereenkomst die jaarlijks op 1 juli met 1 jaar stilzwijgend wordt verlengd, met een opzegtermijn van 6 maanden. De huurverplichting voor het jaar 2024 is € 29.791 inclusief servicekosten.

De gebruiksvergoeding voor Stadhuisplein 51 is per 1 januari 2014 ingegaan, met een opzegtermijn van 2 maanden

Dit bedrag bedraagt m.i.v. 1 januari 2015, € 677,78 per maand en is tot op heden niet aangepast.

Ten behoeve van de huurovereenkomst voor Botter 11-47 is door de ING een bankgarantie afgegeven van € 3.483.

Er zijn enkele operationele overeenkomsten t.a.v. beveiliging en syteembeheer.

Toelichting op de Staat van Baten en lasten over 2023
Bedragen in €

Verdeling kosten naar bestemming.

	Doelstelling				Beheer & Admin.	Totaal 2023	Begroting 2023	Totaal 2022
	A	B	C	D				
in % van het totaal	2,6%	70,0%	16,6%	7,2%	3,6%			
Personeelskosten	13.031	344.742	81.638	35.497	17.605	492.513	505.950	511.320
Huisvestingskosten	912	24.120	5.712	2.484	1.232	34.459	35.560	31.140
Kantoorkosten	0	0	0	0	6.974	6.974	23.530	6.803
Automatiseringskosten	189	5.006	1.186	515	256	7.152	14.700	8.563
Kopieerkosten/drukwerk	114	3.013	714	310	154	4.305	5.000	3.371
Algemene kosten	0	0	0	0	52.558	52.558	53.700	74.916
Afschrijvingskosten	0	0	0	0	5.061	5.061	5.000	5.199
Financieringskosten	0	0	0	0	474	474	1.500	1.604
Totaal uitvoeringskosten	14.246	376.881	89.249	38.807	84.313	603.496	644.940	642.916
Verdeling Beheer & administratie	2,7%	72,6%	17,2%	7,5%		519,183	excl. kosten B&A	
	2.313	61.204	14.494	6.302	-84.313	0		
Projectkosten	2.965	97.533	102.912	51.558	0	254.968	43.000	229.700
Totale kosten	19.525	535.618	206.655	96.667	0	858.464		
Verdeling Begroting 2023	64.494	268.729	193.482	161.235	0		687.940	
Verdeling Jaarrekening 2022	49.799	545.378	184.264	93.175	0			872.616

A = Programma Reguliere Taken
 B = Energieneutraal Flevoland
 C = Circulair Flevoland
 D = Rijke natuur en mooi Flevoland

Kostentoeerkening

De kosten worden aan de doelstellingen toegerekend op basis van de urenregistratie

Kenggetallen

% kosten eigen fondsenwerving ten opzichte van baten uit eigen fondsenwerving = 0% (2022: 0%) De CBF-richtlijnen geven een norm aan van maximaal 25%.

% besteed aan de doelstellingen ten opzichte van totale lasten (voor verdeling Beheer & Administratie) = 96,4% (2022: 91,5%)

% kosten Beheer & Administratie (voor verdeling) ten opzichte van totale kosten = 3,6% (2022: 8,5%) De norm is vastgesteld op maximaal 35 %.

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Gemiddeld aantal FTE	6,34 FTE	8,45 FTE	6,40 FTE
Totaal bezoldiging bestuurders en toezichthouders	€ 0	€ 0	€ 0
Leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders en toezichthouders	€ 0	€ 0	€ 0

Toelichting op de Staat van Baten en lasten over 2023

Bedragen in €

Omschrijving	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
<u>Baten</u>			
Baten van particulieren			
Donaties	10	10	10
	<u>10</u>	<u>10</u>	<u>10</u>
Baten van bedrijven			
Contributies lidorganisaties	613	750	675
Totaal	<u>613</u>	<u>750</u>	<u>675</u>
Baten van subsidies van overheden			
Subsidie Provincie Flevoland	186.457	181.822	178.257
Projectsubsidies Provincie Flevoland	285.029	200.000	232.130
Gemeente Dronten	81.736	48.000	159.165
Gemeente Zeewolde	77.743	0	90.597
Gemeente Urk	0	0	92.634
Totaal	<u>630.965</u>	<u>429.822</u>	<u>752.783</u>
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven			
Bijdrage Federatie	123.866	118.000	118.000
Projecten	147.620	35.000	42.628
Totaal	<u>271.486</u>	<u>153.000</u>	<u>160.628</u>
Baten van andere organisaties zonder winststreven			
Overige baten	585	0	0
Totaal	<u>585</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting op de Staat van Baten en lasten over 2023

Bedragen in €

Omschrijving	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten			
Gebruik duurzaamheidswinkel	0	0	150
Totaal	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>150</u>
Overige baten			
Rente baten	3.337	0	0
Totaal	<u>3.337</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>Lasten</u>			
Personeelskosten			
Salariskosten	371.213	370.260	342.001
Sociale lasten en pensioenpremie	98.122	98.940	93.286
Reiskosten	15.591	12.000	10.984
Deskundigheidsbevordering	711	5.000	0
Ziekteverzuimverzekering	15.017	15.750	17.580
Uitkering ziekengeld	-12.865	0	-1.645
Inhuur derden	0	0	41.687
Overige personeelskosten	<u>4.724</u>	<u>4.000</u>	<u>7.427</u>
Totaal	<u>492.513</u>	<u>505.950</u>	<u>511.320</u>

WNT verantwoording 2023

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens publieke en semipublieke sector ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de NMFF van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2023 voor de NMFF is € 223.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte

Naam	V. Dam	V. Dam
Functie	Directeur	Directeur
Aard	Vast contract	Vast contract
Aantal uren fulltime	36	36
Parttime percentage	100,00%	100,00%
Periode	1-1-2023 / 31-12-2023	1-1-2022 / 31- 12-2022
Individueel WNT-maximum	€ 223.000	€ 216.000
<i>Bezoldiging</i>		
Beloning	98.305	87.532
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioen wg-deel)	<u>10.705</u>	<u>10.047</u>
Subtotaal	<u>€ 109.010</u>	<u>€ 97.579</u>

Er zijn aan de directie geen leningen,voorschotten of garanties verstrekt.
Het brutosalaris is conform CAO-Welzijn schaal 13 trede 13.

Toelichting op het WNT-maximum

De salarissen van de topfunctionarissen van de NMFF vallen ruim onder het maximum van € 223.000, zoals gehanteerd wordt in de WNT.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er zijn geen uitkeringen wegens beëindiging verstrekt.

Bezoldiging of ontslaguitkering niet-topfunctionarissen

Er zijn geen overige functionarissen die in 2023 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Er zijn in 2023 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Beloning directie

Het bestuur bepaalt het beloningsbeleid, de hoogte van het loon en andere vergoedingen voor de directie. NMFF volgt de CAO Sociaal Werk. Wat betreft de beloning van de directie volgt NMFF de Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht. Deze regeling geeft een maximumnorm voor het jaarinkomen, die past bij de zwaarte van de functie, bij de omvang van de organisatie, de complexiteit van de organisatie, de organisatorische context en het directiemodel.

In april 2021 beoordeelde het bestuur de zwaarte van de functie van de directeur bij NMFF: Dit leidde conform de methodiek van Regeling beloning directeuren van goede doelen tot een BSD-score (Basis Score voor Directiefuncties) van 405 punten. Volgens de bovengenoemde regeling, zoals die gold per 1 oktober 2022, (1 FTE/12 maanden, is het bijbehorende jaarinkomen voor de directeur maximaal € 117.225. Het salaris van de directeur valt binnen de Goede-Doelen norm voor directiebeloning (zie bovenstaande tabel bij de regel jaarinkomen), rekening houdend met de deeltijdsfactor.

Het bestuur ontvangt voor haar inzet geen bezoldiging.

Toelichting op de Staat van Baten en lasten over 2023

Bedragen in €

Omschrijving	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Huisvestingskosten			
Huur & servicekosten	29.604	31.320	27.345
Schoonmaakkosten	3.673	3.240	3.087
Overige huisvestingskosten	1.182	1.000	708
Totaal	<u>34.459</u>	<u>35.560</u>	<u>31.140</u>
Kantoorkosten			
Onderhoud inventaris	125	500	258
Telefoonkosten	3.460	4.320	3.230
Porti	823	4.410	1.650
Kantoorbenodigdheden	957	1.750	435
Documentatie en vakliteratuur	1.271	1.300	1.169
Huishoudelijke kosten	154	500	61
Communicatie	0	10.000	0
Overige kantoorkosten	184	750	0
Subtotaal	<u>6.974</u>	<u>23.530</u>	<u>6.803</u>
Automatiseringskosten	7.152	14.700	8.563
Drukwerk en kopieerkosten	4.305	5.000	3.371
Totaal	<u>18.431</u>	<u>43.230</u>	<u>18.737</u>

De communicatiekosten zijn nihil omdat er meer projectfinanciering was voor communicatie.

Toelichting op de Staat van Baten en lasten over 2023

Bedragen in €

Omschrijving	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Algemene kosten			
CBF aanvraag/organisatiekosten	2.374	2.500	2.307
Contributie MO-groep/Koepel NMF's	2.283	2.500	20.732
Mutatie voorziening debiteuren	0	0	0
Overige organisatiekosten	2.451	2.200	1.969
<i>Subtotaal</i>	<u>7.108</u>	<u>7.200</u>	<u>25.008</u>
Bestuurs- en representatiekosten	37	750	216
Accountants- en administratiekosten	45.173	40.000	40.365
Ledenvergadering	240	750	297
(Juridische) advieskosten	0	5.000	9.030
Totaal	<u>52.558</u>	<u>53.700</u>	<u>74.916</u>

De accountants- en administratiekosten zijn hoger doordat het administratiekantoor de taken van een zieke medewerker die belast is met project-controles heeft overgenomen.

Afschrijvingskosten

Afschrijvingskosten inventaris	0	0	0
Afschrijvingskosten automatisering	5.061	5.000	5.199
Totaal	<u>5.061</u>	<u>5.000</u>	<u>5.199</u>

Financieringskosten

Bankkosten	<u>474</u>	<u>1.500</u>	<u>1.604</u>
Totaal	<u>474</u>	<u>1.500</u>	<u>1.604</u>

OVERIGE GEGEVENS

Overige gegevens

Bedragen in €

Resultaatbestemming

Het resultaat is als volgt toegevoegd/onttrokken aan de reserves en fondsen:

Continuïteitsreserve	333
Reserve financiering activa bedrijfsvoering	-3.863
Reserve duurzaamheidsknooppunten Flevoland	549
Reserve Mooi Flevoland.nl	731
Reserve Energieloket Flevoland	4.460
Reserve Duurzaamheidswinkel Lelystad	829
Reserve campagne "Ontdek je lekje"	493
Reserve Visie 2050	5.000
Reserve Community Circulair Flevoland	40.000
	<u>48.532</u>

Vaststelling jaarrekening

De jaarrekening 2023 van Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland is vastgesteld in de vergadering van het bestuur van 26 april 2024.

P. Cassé
Voorzitter Bestuur

V. Dam
Directeur

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum 31 december 2023 geen gebeurtenissen voorgedaan welke in deze jaarrekening zijn te vermelden.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van
Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland te Lelystad

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023**Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland te Lelystad gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

Tevens verklaren wij dat de voorwaarden uit de Algemene Subsidieverordening Flevoland alsmede de voorwaarden uit de verleningsbeschikking van 2023 zijn nageleefd.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag en de in het financieel jaarverslag opgenomen overige gegevens en bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen en de bepalingen krachtens de WNT.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar

bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 26 april 2024
De Jong AFM B.V.

Origineel getekend door J.D. de Jong AA

BIJLAGEN

Analyse resultaat t.o.v. begroting 2023

Bijlage 1

Bedragen in €

Omschrijving	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Voordelig	Nadelig
<u>Baten</u>				
Baten van particulieren	10	10	0	0
Baten van bedrijven	613	750	0	137
Baten van subsidies van overheden	630.965	429.822	201.143	0
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	271.486	153.000	118.486	0
Baten van andere organisaties zonder winststreven	585	0	585	0
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	0	0	0	0
Overige baten	3.337	0	3.337	0
	<u>906.996</u>	<u>583.582</u>	<u>323.551</u>	<u>137</u>
Totaal baten	<u>906.996</u>	<u>583.582</u>	<u>323.551</u>	<u>137</u>
<u>Lasten</u>				
Personeelskosten	492.513	505.950	13.437	0
Huisvestingskosten	34.459	35.560	1.101	0
Kantoorkosten	18.431	43.230	24.799	0
Algemene kosten incl. financieringskosten	53.032	55.200	2.168	0
Afschrijvingskosten	5.061	5.000	0	61
Projectkosten	254.968	43.000	0	211.968
	<u>858.464</u>	<u>687.940</u>	<u>41.505</u>	<u>212.029</u>
Totaal	<u>858.464</u>	<u>687.940</u>	<u>41.505</u>	<u>212.029</u>
Resultaat	<u>48.532</u>	<u>-104.358</u>	<u>365.056</u>	<u>212.166</u>

Het positieve resultaat is als volgt te verklaren:

Hogere baten dan begroot	323.551	
Lagere lasten dan begroot	<u>41.505</u>	365.056
Lagere baten dan begroot	137	
Hogere lasten dan begroot	<u>212.029</u>	<u>212.166</u>
Saldo voordelig ten opzichte van de begroting		<u>152.890</u>

Het voordelig saldo ten opzichte van de begroting 2023 wordt in bovenstaande analyse cijfermatig toegelicht. Bij een nadere analyse kan nog het volgende worden opgemerkt:

De totale baten zijn €323.551 hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaak zijn de baten van subsidies van overheden. Bij het opstellen van de begroting waren nog niet alle subsidies toegezegd door de overheden.

De personeelskosten zijn € 13.437 lager dan begroot, dit komt doordat er ziekgeld is ontvangen in 2023 voor een medewerker, dit was niet meegenomen in de begroting.

De kantoorkosten zijn € 24.799 lager dan begroot, dit komt doordat de communicatiekosten nihil zijn dit komt doordat er meer projectfinanciering was voor communicatie.

De projectkosten zijn € 212.000 hoger dan begroot, dit komt doordat de communicatie kosten gefinancierd zijn door subsidies en er zijn meer uitgaven geweest voor diverse projecten.

Ontvangen projectsubsidies Stichting Natuur- en Milieufederaties 2023

Bijlage 2

Bedragen in €

Projectnaam	Te ontvangen van het fonds 1-1-2023	In 2023 te ontvangen van het fonds	In 2023 ontvangen van het fonds/ gecorrigeerd	Nog te ontvangen van het fonds
Bijdrage 2023	0	118.000	118.000	0
SWO PC RES	0	27.500	22.000	5.500
SWO PC Wijken	0	86.705	68.000	18.705
Plan Boom PBCF	0	1.376	1.376	0
Plan Boom NMF	0	15.000	15.000	0
Plan Boom LBF	12.500	0	0	12.500
BoerBuur & Natuur	0	10.000	8.800	1.200
	<u>12.500</u>	<u>258.581</u>	<u>233.176</u>	<u>37.905</u>

Basis subsidie

	Urenbesteding		
	begroot	werkelijk obv urenregistratie 2023	werkelijk toe te rekenen aan de Provincie
Reguliere taken			
Draagvlakverbetering	75,0	90,0	75,0
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	60,0	67,5	60,0
Pionieren en projectontwikkeling	0,0		
Campagnes en communicatie	53,0	69,0	53,0
	188,0	226,5	188,0
Thema "Circulair Flevoland"			
Draagvlakverbetering	150,0	145,0	145,0
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	150,0	150,0	150,0
Pionieren en projectontwikkeling	50,0	54,0	54,0
Campagnes en communicatie	212,0	223,7	213,0
	562,0	572,7	562,0
Thema "Rijke natuur en mooi Flevoland"			
Draagvlakverbetering	100,0	106,0	106,0
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	150,0	167,0	167,0
Pionieren en projectontwikkeling	50,0	16,0	16,0
Campagnes en communicatie	169,0	255,0	180,0
	469,0	544,0	469,0
Thema "Energie neutraal Flevoland"			
Draagvlakverbetering	341,0	348,0	341,0
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	150,0	158,0	155,0
Pionieren en projectontwikkeling	50,0	45,0	45,0
Campagnes en communicatie	115,0	131,0	115,0
	656,0	682,0	656,0
Totaal	1.875,0	2.025,2	1.875,0

Project subsidies

Project naam	begroot	werkelijk obv urenregistratie 2023	Materiële kosten 2023
Energieket Flevoland 2023	2.066,0	2.346,7	€ 52.685

Begroting 2024

Bijlage 4

	Begroting 2024	Begroting 2023	Realisatie 2022
BATEN			
Baten van particulieren	€ 10 €	10 €	10
Baten van bedrijven	650	750	675
Baten van subsidies van overheden	370.975	429.822	752.783
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	231.000	153.000	160.628
Baten van andere organisaties zonder winststreven	11.000	0	0
Som van de geworven baten	€ 613.635 €	583.582 €	914.096
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	0	0	150
Overige baten	4.000	0	0
TOTAAL BATEN	617.635	583.582	914.246
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Programma Reguliere Taken	€ 73.225 €	64.494 €	49.799
Energieneutraal Flevoland	256.287	268.729	545.378
Circulair Flevoland	219.674	193.482	184.264
Rijke natuur en mooi Flevoland	183.062	161.235	93.175
Totaal besteed aan doelstellingen	€ 732.248 €	687.940 €	872.616
Kosten werving baten	€ 0 €	0 €	0
Kosten Beheer & Administratie	€ 0 €	0 €	0
TOTAAL LASTEN	€ 732.248 €	687.940 €	872.616
RESULTAAT	€ -114.613 €	-104.358 €	41.630
Resultaat is toegevoegd/ontrokken aan:			
Bestemmingsreserves	€ -114.613 €	-104.358 €	-3.754
Continuïteitsreserve algemeen	0	0	-14.616
Reserve Visie 2050			60.000
Egalisatiereserve Provinciale subsidie	0	0	0
	€ -114.613 €	-104.358 €	41.630